

Nepriklausoma

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Lietuva

41p (289) 2828

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

Nr. 16 1983 BALANDŽIO - APRIL 14 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St. LA SALLE, P. Q. H8P IC4, Tel: 366-6220 30 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

PLO SLAPTOJI GRUPĖ PRISIPAŽINO VYKDYUSI POLITINES ŽUDYNES

Issam Sartawi, nuosaikių pažiūrų PLO narys buvo nužudytas Portugalijoje aršiųjų PLO grupės, kuri nepripažįsta jokių derybų su Izraelio valstybe. Ji grąsino kelti narių, kurie rodė šiuo atveju koki nors nuosaikumą.

Grupė taip pat prisipažino, kad buvo užpuolusi, praeitą vasarą Izraelio ambasadorių Londone. Jo nužudyti nepasisekė.

I. Sartawi, 47 m. amžiaus kardiologas, mokslus baigęs JAV-se, buvo vienas pagrindinių asmenų, kurie palaikė kontaktą tarp Izraelio vyriausybės ir PLO.

ISSAM SARTAWI

JAV VIEŠAI KVIEČIA HUSSEINĄ ATSTOVAUTI TAKAI VID. RYTUOSE

JAV-bių vyriausybė viešai paskelbė raginimą Jordano karaliui Hussein'ui prisijungti prie Vid. Rytų taikos derybų. Jeigu jis sutiktų, pažadėjo paspartinti spaudimą Izraelio vyriausybei, kad sustabdytų savo gyvenviečių statybą Vakariniame Krante.

Privačiai prez. Reagan'as tokius raginimus ir pažadus Hussein'ui jau seniau yra patiekęs

NEMORALUS "GEŠEFTAS"

Valstybės Departamento darbuotojas John Hughes susirūpinęs, kad Izraelio vyriausybė stengiasi Vakarų Kranto nuosavybes parduoti JAV žydams.

Pagrindinė PLO frakcija pakartotinai pasisakė prieš Hussein'ą Palestinos reikalų reprezentavimą pagal prez. Reagan'o planą, nes jame nėra numatyta Palestina kaip nepriklausoma valstybė, bet Jordano sąjungoje.

PABĖGO KINIJOJ TENISININKĖ

Peking'o vyriausybė labai nepatenkinta, kad jauna, 19 m. teniso sporto žvaigždė Hu Na pasitraukė iš savo krašto ir paprašė JAV-bių politinio

prieglobsčio, kuris jai buvo suteiktas.

Apie šį įvykį Peking'o vyriausybė kalba, kaip apie didelį tarpvalstybinį konfliktą ir savo oficialioje spaudoje paskyrė eilę straipsnių, labai stipriais žodžiais smerkiančių prez. Reagan'o administraciją.

SKANDINAVIJOS LAISVĖS PREMIJA WALESAI

Skandinavijos Laisvės Premija \$7.000 "Už laisvę ir žmogiškąjį kilumą" paskirta Lech Walesai.

Jis premijos įteikime nedalyvavo. Pagal jo pageidavimą, premijos įteikimo metu Stockholmo Teatro Rūmuose jam skirta kėdė buvo apkaista baltų ir raudonų spalvų gėlėmis.

Telefono pasikalbėjime Walesos žmona Danuta, kalbėdama iš jų buto Gdanske, pareiškė: "Mes labai džiaugiamės, kad jam buvo paskirta ši premija".

"Premijos paskyrimas yra pripažinimas tų idėjų, kurias realizavo "Solidarnosė". Jos savo vertės neprarado. Jos tebegyvos. "Solidarnosė" yra giliai įsišaknijusi milijonų žmonių širdyse ir yra visų mūsų šaltinis" - pareiškė raštu Walesa.

"CHALLENGER" LAIMINGAI SUGRĮŽO Į ŽEMĘ

Atlikęs 5 dienų kelionę erdvėlaivis CHALLENGER su 4 asmenų įgula/vienas jų medicinos gydytojas/, balandžio 10 d., laimingai sugrįžo į žemę puikiame stovyje.

Skriejimo metu du astronautai įvykdė vaikščiojimo erdvėje manevrą, kuris truko 3 valandas ir 47 minutes.

NEPRALĖIDŽIA PROGOS ATSIKERSYTI

Du britai-karinis attache ir žurnalistas-buvo paprašyti išvykti iš Maskovs, apkalbinant juos šnipinėjimu. Britų vyriausybės tarnautojai sako, kad tai buvo sovietų "kerštas už 3 sovietų tarnautojų išsiuntimą iš Londono praeitą savaitę".

Idomu stebėti, kaip pasipiktino Kremlius, kad prieš tai skubiai išsiųstiems 47 rusų tarnautojams iš Ambasados Paryžiuje už šnipinėjimą, buvo duota "tik kelias valandų susipakuoti daiktus".

O kiek valandų buvo duota "žmoniškai" susipakuoti ir "kraustyti" į Sibirą mūsų žmonėms - vaikams, moterims, vyrams, seneliams ar ligoniams NE už ŠNIPINĖJIMĄ per atmintiną BIRŽELI,

ir per eilę dešimtmečių po to suimtiems ir teisiamiesiems?

Dėl to Sovietų Rusija nesi-piktino, nepergyveno ir toliau nepergyvena!

PROTESTANTŲ MOKYKLOS TVIRTAI LAIKOSI SAVO TEISIŲ

Stipriai susirėmus Quebec'o prov.Mokyklų Komisijoms ir PQ vyriausybei dėl reikalavimo pranešti pavadėms streikavusių mokytojų švietimo Ministerijai, vyriausybė grąsinimais ir sankcijomis bandė tai atsiekti.

Protestantų Mokyklų Komisijoms už pavardžių nepranešimą pirmiausia pritaikytos sankcijos-buvo sulaukyti joms skirtos sumos pinigai- 5.6 mil.dolerių, kurie priklausė mokytojų algų išmokėjimui ir mokyklų išlaikymui.

Rėmiantis teisimo nutarimu, vyriausybė neturi teisės reikalauti šiuo atveju nei mokytojų pavardžių, nei jų adresų ar socialinio draugų numerių.

Protestantų Mokyklų Komisijos atsisakė diskutuoti šiuo klausimu, kol joms priklausantys pinigai nebus prisiųsti. Streike dalyvavo apie 80.000 mokytojų.

Po siųstų telegramų ir vieningo Komisijų ir mokinių tėvų laikymosi, švietimo ministeris C. Laurin galų gale suprato, kad jokio teisinio pagrindo sulaikyti priklaus-

ančias sumas neturi, ir pinigai buvo atsiųsti.

Mokytojai, kaip žinoma, streikavo protestuodami prieš skubiai prastumą Bill 105, kuriuo tik mokytojų algos sumažintos, sumenkintas darbo užtikrinimas ir padidintas darbo krūvis. Blogiausia, kad vyriausybė savo klimpimą į dalinai bereikalingas skolas norėjo išspręsti mokytojų algų ir darbų sąskaiton. Kur nuplaukė tie pinigai, kuriuos vyriausybė sutalpė iš streikuojančių mokytojų, dar nepranešta...

SUSITVARKĖ SU SKOLOMIS

Per 15 metų Sovietų Prekybos atstovybė Londone buvo nesusimokėjusi Camden savivaldybei mokesčių, kur randasi ta nuosavybė. Teko vesti ilgas derybas tarp Britanijos ir Sov.Sąjungos užsienio reikalų ministerijų, kol Sov.Sąjunga sutiko sumokėti 60% nekiliojamo turto mokesčių. Likusią dalį sumokės patys britai-t.y. Britų Užsienio Reikalų Ministerija.

Keista logika. Pirmiausia kodėl neišreikalauti kas met mokesčius ir laukti net 15// metų? Kodėl Sov.Sąjunga elgiasi kaip ubagai, arba kodėl nepasiskaito nuosavybės mokesčių įstatymų? Ir kodėl vis dėl to ne visi mokesčiai išrenkami iš pačios, kaip save vadina, pažangiausios valstybės?

TORONTO LITHUANIAN PHILATELIC SOCIETY

LIETUVIŲ DAILININKŲ PARODA "BROOKLYN'E"

XIII-toji LIETUVIŲ DAILĖS PARODA Brooklyn'e pasižymėjo žanrų įvairumu, profesionališkumu, dar nematytų dailininkų kūriniais. Viso buvo 75 kataloguoti darbai, dalyvavo 30 dailininkų. Kadangi Ž.Mikšio 20 grafikos darbų buvo pažymėti po vienu numeriu- iš viso susidaro 95 kūriniai.

PRANEŠA ELTA:

VIKTORAS PETKUS - KANDIDATAS NOBELIO TAIKOS PREMIJAI

Sausio 31 d. penki JAV-ių senatoriai ir šeši atstovai nominavo Viktorą Petkų ir septynis kitus kovotojus už žmogaus teises kandidatais 1983 m. Nobelio Taikos premijai. Taip pat nominuoti lenkai: Lech Walesa, Jacek

PADALINTA DRAMOS PREMIJA

Los Angeles Dramos Sambūris buvo paskyręs 2000 dol. premiją už geriausią dramos veikalą. Peržiūrėjus atsiųstus kūrinius, Komisija nutarė premiją padalinti pusiau ir paskirti dvi. Jas laimėjo Anatolijus KAIRYS ir Dalila MACKIALIENĖ už veikalus "Šventasis Princas" ir "Nepripažintas Tėvas".

SPECIALIUS VOKUS, PAGERBIANT "AUŠROS" SUKAKTĮ, išleido Lietuvių Filatelistų D-ja KANADOJE, TORONTE. /plačiau 6 psl./

V-TOJO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO PROGRAMOS DALIS, VYKSTANTI KANADOJE:

LIEPOS 11-20 d.d. - STUDIJŲ DIENOS

Trent University, PETERBOROUGH, Ont.

LIEPOS 11-22 d.d. - KONGRESO DALYVIŲ TURISTINĖS
KELIONĖS JAV Rytų pakrastyje ir Kanadoje.

LIEPOS 16-17 d.d. - ATSTOVŲ PRIĖMIMAS TORONTE

LIEPOS 21 d. - KONGRESAS lanko AMBASADĄ -
OTTAWA, Ont.

Montrealyje:

LIEPOS 22 d. - KONGRESO SPAUDOS KONFERENCIJA
Mount Royal Sheraton Hotel, 1455 Peel str., 12 val.

SUSIPAŽINIMO ŠOKIAI - 8 val.v.,
McGILL University Union Ballroom

LIEPOS 23 d. - TURISTINĖS KELIONĖS - 10 val.r.

Mount Royal Sheraton Hotel, 1455 Peel str.

UŽDARYMO BANKETAS - 7 val.v.,
Palais des Congres.

UŽDARYMO BANKETO ŠOKIAI - 9 val.v.

LIEPOS 24 d. - MIŠIOS - 1.00 val.p.p.

Mary Queen of the World Cathedral

1085 Cathedral;

UŽDARYMO KONCERTAS - 3 val.p.p.

EXPO THEATRE PATALPOSE;

ATSIŠVEIKINIMO ŠOKIAI - 8 val.v.
McGILL University Union Ballroom.

Registracijai kreiptis pas Ireną Lukoševičienę
tel: 366-1210 Montrealyje.

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOSE

• Jonas AUGUSTINIUS organizuoja LIETUVIŠKŲJŲ PINIGŲ ir MEDALIŲ PARODĄ, kuri bus II-jų PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ metu JAUNIMO CENTRE, Chicagoje. Ten pat vyks ir LIETUVIŲ FILATELISTŲ PARODA, organizuojama Jono ADOMĖNO.

• II-jų PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ TRANSPORTACIJOS KOMITETĄ sudaro: Jonas BARIS, pirm., Anatolijus KAZAKEVIČIUS, vice-pirm., Teresė DRŪTYTĖ, Rita LIKANDERYTĖ, Leonas RADVILĀ, Ina STRAVINSKAITĖ ir Vida ŠOLIŪNAITĖ.

• II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ UŽDARYMO BANKETAS bus LIEPOS 3 d., Conrad Hilton viešbutyje, Chicagos miesto centre. Viena salė su atskiru orkestru yra skirta jaunimui.

Kuron, ir Adam Michnik, čekas Vaclav Havel, ukrainietis Mykola Rudenko, rusas Jurij Orlov ir Rusijos žydas-Anatolij Ščaransky. Savo laiške Nobelio Institutui vienuolika Kongreso atstovų pabrėžė "narsių piliečių grupių veiklą Sovietų Sąjungoje, Lietuvoje, Čekoslovakijoje ir Lenkijoje". Laiške minima, kad penki Lietuvos Helsinkio Grupės nariai pasmerkė, kartu pameš, 32 metus kalėti.

JAV-ĖS KELIA PABALTIOJ KLAUSIMĄ JUNGTINIŲ TAUTŲ KOMISIJOJE

JAV-ių atstovas Richard Schifter, vasario 4 d. kalbėdamas Jungtinių Tautų posėdyje pabrėžė, kad jo vyriausybė atsisako pripažinti "neteisėtą Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą". Jis paminėjo Pabaltijo bylą Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių komisijos posėdyje, kuriame buvo diskutuojama "tautų teisė laisvai apsispręsti ir jos pritaikymas svetimųjų dominuojamoms ar okupuotoms tautoms". Pasak Shifterio, "praėjo dar vieneri metai, kai Estija, Latvija ir Lietuva vargsta svetimųjų okupacijoje. Tikrai stebėtina, kad šandien, daugiau kaip keturiasdešimt metų po šių šalių įsiurbimo, kuris įvyko pasirašius Hitlerio-Stalino paktą, jų nepalaužiamas ryštas pabrėžti savo tautinę tapatybę prasiveržia pro cenzūros uždangą. Mus be perstojo pasiekia pranešimai, kad už Pabaltijos tautinių teisių skelbėjai yra persekiojami Sovietų teismuose - ne už maištą, ne už ginkluotą pasipriešinimą valstybės galiui, bet vien tik už savo tautinio palikimo gynimą. Mes visi turėtume giliai susirūpinti, ir mūsų pareiga patraukti Sovietų Sąjungą atsakomybėn už Pabaltijo piliečių, Žmogaus Teisių gynėjų ir vadovaujančių dvasiškių represiją, areštus ir įkalinimus".

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.
Redaguoja REDAKCINĖ KOLEGIJA
Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania
Publishing Co. at 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje — \$ 14.00
Rėmėjo — \$ 20

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomoni. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

Iš: KLB Kronikos Nr. 54

Lietuvos TSR Prokurorui

Nuorašai: 1/ RRT prie TSR MT Igaliotiniui
2/ Panevėžio vyskupijos Apaštališajam Administratoriui
3/ Panevėžio vyskupijos Kapitulai
4/ Pasvalio dekanui

Kun. Benedikto URBONO, Joniškėlio parapijos klebono, Pareiškimas

Esu patekęs į padėtį, kai LTSR Konstitucijos straipsniai ir Religijų reikalų tarybos prie TSRS Ministrų Tarybos Igaliotinio Lietuvos TSR oficialūs pareiškiimai susikerta su man taikoma admonistracine praktika.

Gera žinau LTSR Konstituciją; jos 32 ir 50 str. garantuoja religinių kultų praktikavimo laisvę visiems piliečiams be apribojimų.

Gera žinau ir savo, kaip kunigo pareigas.

Štai ką oficialiai skelbia valstybės atstovai:

Religinių Reikalų tarybos prie TSRS MT Igaliotinis Lietuvos TSR, Petras ANILIONIS rašo: "Visiems piliečiams suteikiama visiška laisvė religijos klausimais... Kiekvienas pilietis gali laisvai eiti į bažnyčią... Tarybiniai įstatymai saugo tikinčiųjų nuo bet kokių pasikėsinimų į tikėjimo laisvę! /"Valstiečių laikraštis", 1980. III 29, nr. 39, str. "Apie sąžinės laisvę".

RRT prie TSR MT Igaliotinis LTSR, Justas RUGIE-NIS rašė: "Tarybinė valstybė ir jos valdžios organai nesikiša į bažnyčios vidaus reikalus, t.y. į jos kanoninę ir dogmatinę veiklą /"Tarybų darbas", 1972 m. rugsėjo 9 nr., str. "Tarybos ir religinių kultų įstatymai".

Tai gi, noriu paklausti, kodėl skelbiama, kad visi piliečiai gali laisvai eiti į bažnyčią, atlikinėti religinius kultus, o kunigas už tai baudžiamas? Kodėl skelbiama, kad valstybė nesikiša į Bažnyčios vidaus reikalus ir jos kanonus, o kunigas už jų laikymąsi baudžiamas? Esu kaltas, kad atėjus vaikams į bažnyčią, jų neišvarau?

Maloniai prašau LTSR Prokurorą man kompetentingai išaiškinti šiuos dalykus:

Ar Lietuvos TSR kunigas gali eiti savo kaip kunigo pareigas pagal kanonų nuostatus, ar ne? Jei gali, tai aš nekaltas. Jei negali, tai prieštarauja LTSR Konstitucijos 32 str. ir Igaliotinio J. Rugienio pareiškimui.

Ar Lietuvos TSR visi piliečiai turi religinių kultų praktikavimo laisvę, ar tik suaugę? Jei visi turi tą laisvę, tai aš nekaltas. Jei ne visi, tai prieštarauja LTSR Konstitucijos 50 str. ir čia minėtam Igaliotinio P. Anilionio pareiškimui.

Ar yra koks nors įstatymas, kuris piliečius skirsto į pilnateisius religijos atžvilgiu ir į tuos, kuriems tos teisės yra suvaržytos ar atimtos; kaip jis skamba, kieno ir kada išleistas?

RAŠYTOJAS KAZIMIERAS
BARĖNAS SUKAKTUVININKAS

Žymus rašytojas ir žurnalistas Kazys Barėnas švenčia savo 75 m. amžiaus sukaktį.

Emigracijoje gyvendamas yra sukūręs keletą romanų kurių svarbiausieji — "Tūbo to Gaidžio metai" ir "tik ką pasirodęs" "Beragio ožio metai"; "Giedra visad grįžta", "Atsitiktiniai susitikimai" ir kt.

Kol manęs neskundė, netrukdomas ėjau savo, kaip kunigo pareigas. Taigi, ar tiesa, jeigu neskundžia niekas, tada galiu jas eiti, o jeigu kas skundžia, tada esu baudžiamas?

Ar tarybinės įstaigos nustatinėja RK bažnyčiose Lietuvos TSR apeigų būdą ir formą, tikinčiųjų elgesio taisykles, ar tas yra Bažnyčios vidaus reikalas? Jei tai Bažnyčios vidaus reikalas, aš esu nekaltas. Jei priešingai, tai prieštarauja Igaliotinio J. Rugienio aukščiausiai minėtam pareiškimui.

Su pagarba: kun. B. Urbonas
Joniškėlio parapijos klebonas

Joniškėlis,

1982 m. gegužės 17 d.

Atsakymas kun. Benedikto Urbono, Joniškėlio parapijos klebono pareiškimui Lietuvos TSR Prokurorui 1982 m. gegužės 17 d.:

"Į Jūsų skundą pranešu, kad užprotestuoti tvarką Pasvalio r. liaudies teismo 1982.05.12 sprendimą, kuriuo atmetas Jūsų skundas dėl administracinės baudos panaikinimo respublikos prokuratūra nerado pagrindo. Sutinkamai su Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo 1966.06.12 įsaku "Dėl administracinės atsakomybės už įstatymų apie religinius kultus pažeidimą, Jums administracinė bauda paskirta teislingai."

Civilinių bylų nagrinėjimo teismuose priežiūros skyriaus vyr. prokurorė vyr. justicijos patarėja D. KAZA-KAITIENĖ /parašas/.

NEVĖRENUOSE /Telšių apskr./, 1982 m. gegužės mėn. Nevėrenų aštuonmetėje mokykloje II kl. mokytoja Bielskienė liepė pakelti rankas tiems mokiniams, kurie eina į bažnyčią, o po to įsakė visiems žegnotis. Tikintiems mokiniams buvo sumažintas elgesio pažymys.

V kl. auklėtoja Dapkevičiūtė taip pat sumažino elgesio pažymius tikintiems mokiniams. Mokiniai, protestuodami dėl tokio neteisingo mokytojų elgesio, mokykloje nusiėmė pionierių kaklaraiščius. Prasidėjo tardymai, organizatorių ieškojimas, tėvų bauginimas. Apie tai sužinojęs klebonas kun. Bronius Latakas bažnyčioje paskelbė, jog mokytojai taip elgdami nusiėmė įstatymams. Mokytojai sujudę įkalbėnėti vaikus, kad jie paliudytų, jog viso to mokykloje nebuvo, o klebonas jie paduosią į teismą už šmeižtą.

Apie 20 tėvų parašė klebonui pareiškimą, patvirtindami mokykloje vedamą tikinčiųjų mokinių persekiojimą.

2

XI — ME BALTIEČIŲ VAKARE PARLAMENTO RŪMUOSE OTTAWOJE 1983 m. Vasario 16 d. Viduryje — Pronuncijus arkv. Angelo Palmas, Vatikano atstovas Kanadoje, Kairėje — Aldona Rudzevičiūtė-Nagienė, L. Skripkutė KLB Tarybos narė iš Hamiltono. Dešinėje sol. Gina Čapkauskienė ir Gintaras Nagys, KLB Montrealio Valdybos narys. Pronuncijus A. Palmas yra labai palankus lietuviams. Visada dalyvauja Baltiečių vakaruose ir pasako invokaciją; pašventino Lietuvos Kankinių šventovę Toronte ir laikė iškilmingas pamaldas LIETUVIŲ DIENOSE Toronte 1981 m. J.V.D. Nuotr. Lado Giriūno

Kanados Lietuvių Fondas

NAUJI NARIAI IR ĮNAŠAI:

1047. Danaitienė Birutė;	\$ 100.-
1048. Lietuvių Skautų-čių Stovyklavietė ROMUVA.....	100.-
1049. Kriščiūnas Eug.....	100.-
1050. Čapkauskienė Gina.....	100.-
1051. Toronto Šatrijos Skautų Tuntas....	100.-
1052. Čepas Linas.....	100.-
1053. Vaitkevičienės Bronės atm.....	100.-
1054. Valinsko Zenono atm.....	100.-
1055. Morkūnas Juozas.....	100.-
1056. Vytautas, Paulius Darius.....	100.-
1057. Guntulių, Justino ir Antaninos atm....	100.-
1058. Dailidienė Vida.....	100.-
1059. Kuras Paulius V.....	100.-
Martinėno Leonardo atm./Mšenferienė/	25.-
Karosas J.....	20.-

Įnašus papildė:

23. KLB Ottawos Apylinkė.....	iki \$ 6600.-
59. Čepo Stasio atm.....	445.-
72. Lukošius Kostas.....	300.-
98. Prisikėlimo parap. Kred. Kooperatyvas	1600.-
109. Balsys Leopoldas.....	600.-
156. Narkevičius Vincas.....	800.-
197. KLB Edmontono Apylinkė (Vasario 16)...	570.-
198. Karbūno Leono atm.....	1200.-
257. Prišas Juozas.....	900.-
326. Stankai, Vanda ir Kazys.....	650.-
354. Vitkūnas Jonas.....	2900.-
718. Agurkis, Witoldas ir Genovaitė.....	800.-
807. Rakauskas, Pranas ir Elizabeth.....	4000.-

Fondas sveikina visus įsijungusius į lietuvišką tautinį darbą. Taipgi dėkojame visiems papildžiusiems savo įnašus — tai yra įrodymas, kad yra brangių lietuvių, kurie rūpinasi mūsų atžalynu, o taip pat ir mūsų svarbiausiu tikslu — Tėvynės išlaisvinimu ir jos atstatymu.

— o —

Mieli nariai, paskutiniu laiku pastebima labai didelis skaičius adresų pakeitimų — tačiau ne vienas dar nepranešė savo naujo adreso. Būkite malonūs, neatidėliojant pranešti, nes didelis skaičius pakvietimų grįžo atgal. Kaip žinote, š. m. balandžio 23 d. yra šaukiamas visuotinis K. L. Fondo narių suvažiavimas. Nariai, kurių pakvietimai grįžo — vistiek kviečiami atvykti į visuotinį susirinkimą, — tada gal ir adresus susitvarkysime.

K. L. F-das

Muz. A. Stankevičius pasirašo 5 m. sutartį leisti savo plokstelėms Toronte (žiūr. 7 psl.)

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

NEMENKINKIME SAVO KUNIGAİKŠČIŲ IR KARALIŲ TITULŲ

Neseniai spaudos žmonės pasiekė Lietuvių Žurnalisto Sąjungos neperiodinis leidinys "Lietuvio Žurnalistas", skirtas pagerbti žinomą lietuvių rašytoją ir žurnalistą Vytautą Alantą. Leidinys 26-ių puslapių. Puikiai parengtas — redaguotas Vytauto Kasnūno. Vertas įsigyti jo negaunantiems. Manytina, redaktorių jų atspausdino kiek daugiau. Parašius red. V. Kasnūnui P.O. Box 475, Beverly Shores, Indiana 46301, USA ir pridėjusiems auką (nenurodyta, kiek kainuoja), leidinį gautų.

Tarp eilės vertingų pasisakymų, vienoje vietoje Vytautas Alantas atsako viename jo raštų kedentui, kaip rašo "besidraskančiam buldogui" ir "isterikui zoologine neapy-2 psl.

kanta ir cinizmu. Gerai, kad autorius atsakė, nes kai kurie "kritikai" mano esant ne liečiami stabai, galintieji naikinti kūrėjus kaip tik nori. Atėjus laikui užpultieji atsilygina, kaip ir mūsų paminėtu reikalu.

Verti dėmesio ir citatų Vytauto Alanto pasisakymai įvairiais klausimais. Skyrelyje apie tautos sielos ieškotojus, skaitome:

"Aš ieškojau tautos sielos senuose foliantuose, aš jos ieškojau ramovių šventuose žuolynuose, aš jos ieškojau didvyrių ir valdovų žygiuose, aš jos ieškojau imperijos platybėse, karalių rūmuose, baudžiauninkų lūšnose ir atgimusios tautos artėjo varmoje vagoje, kur ji glūdėjo ilgus amžius užversta.

Aš per visą gyvenimą bel-džiaus į amžių duris, ieško-damas tautos sielos ir tiksa-

vo gyvenimo saulėlydyje su-pratau, jog tą paslaptį pavy-džiai saugo dievai ir kad mir-tinėjama leista žvilgtelėti tik pro uždangos plyšėlį..."

Vytautas Alantas savo raš-tais ragina lietuvius atsigręž-ti į senąją lietuvių religiją, į svetimųjų (kartais ir savųjų) nesugadintą lietuvių tautos istoriją, į buvusius Lietuvos karalius.

Jaunas lietuvių istorikas Algirdas Budreckis "Kario" nr. 8, 1982 m. pradėjo skelbti straipsnį apie Lietuvos karalių Kęstutį, bet jį vadina kunigaikščiu. Tenai cituoja vokiečių kronikininko pasakymą, kuriame Kęstutis ir Algirdas vadinami karaliais, bet tuojau (kaip lietuvis) rašo, esą tai tebuvo kunigaikščiai... (326 psl.).

Nereikia lietuvių tautos priešų, patys lietuviai sau galvas nusikapos.

Kęstutaitis

2

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Parlamento narys John EVANS (Ottawa Centre) tarp KLB Ottawos Apylinkės Valdybos BALTIEČIŲ VAKARĖ PARLAMENTO RŪMUOSE, 1983.II.16. Iš kairės: K. Satkevičius, Rūta Šiulytė – pirm., John Evans, M.P., Rita Rudaitytė, Jonas Abromaitis ir Giedrė Abromaitienė. Nuotr. Lado Giriūno

GAMTOS DIEVŲ GARBINIMO ĮTAKA ORO REIŠKINIŲ MOKSLUI

P.INDREIKA

Senovės laikų žmonių pagarba gamtos reiškiniams sudarė pagrindą jų religijai. Žmogus, garbindamas atskirus gamtos reiškinius, susiliedavo su jį supančia aplinka ir gamta, kuri jam suteikdavo lyg rėmus jo veiksmams ir nuotakai, o kilus audroms, viesulams, perkūnijai ir žaibams, sukeldavo nemažos baimės, kurios apimtas jis maldavo dievus jų malonės aukodamas aukas. Beveik visų tautų mitologijoje vyrauja ugnies, griaustinio, saulės, mėnulio, žemės ir gyvulių garbinimas. Juos gerbė ir senovės lietuviai: žmogus galėjo kalbėti su gyvuliais, su paukščiais kaip lyg su lygiomis būtybėmis, o našlaitė guodžiasi, kad mėnulis bus jai tėvelis, saulė -- močiutė ir t.t. Bet jie mokėjo džiaugtis ir kitais gamtos reiškiniais. Ypač artojas kreipdavo daug dėmesio į mėnulio atmainas ir berdamas grūdą į išpurentą žemę, dažnai žvelgdavo į brėkštančią aušrą ar greit paraudonavę debesys atneš lietaujanam daigui...

Metę žvilgsnį į kitų tautų mitologiją rasime daugybę dievų ir dievaičių, kurių galioje buvo gamtos reiškinių valdymas: kiniečiai garbino vėjo dievą -- Fung Po, lietaus -- Yu Ših, audrų -- Lung Wang. Japonai buvo šiuo atžvilgiu nuoseklesni ir praktiškesni, nes, jeigu dievai neišklauso davę jų maldavimų prašant lietaus, jie tokio dievo statulą išsėsdavo į saulės iškepintą žemės plotą ir jį ten palikdavo, kad jis suprastų ką reiškia sausra.

Maja indėnai garbino audrų dievą -- Hunraken, o kitos indėnų giminės -- Hurakan, kurio vardas pateko tarp meteorologų ir įspilietinio uragano vardą.

Graikų mitologijoje vyraavo dievas Zeusas, kurio galia buvo daugiaariopa. Jį graikai vaizdavosi sėdintį Olimpo kalne, debesų apsuptą ir siunčiantį žemėn lietaus, sniegą ir audras. Bet šalia Zeuso dar buvo dievas Poseidonas, turintis ryšių su požeminiu pasauliu, kuris galėjęs sukelti žemės drebėjimus ir jūrų audras.

Romėnai garbino dievą Neptūną -- jūrų ir visų vandenų valdovą, kuris vaidino svarbų vaidmenį kasdieniniame gyvenime. Valdydamas neribotą vandenų karaliją, jis galėjo sukelti audras jūrose, paskandinti laivus, todėl jūrininkai jam negailėdavo paaukoti įvairių brangenybių, švenčiant jo garbei šventę liepos 23 dieną.

Paliekant nuošaliai visus mitologinius dievus, oro atspėjimui pagrindus padėjo graikai įruošdami Atėnuose 40 pėdų bokštą ir jo viršuje pastatydami vėjarodį, saulės laikrodį ir kitus įrengimus.

Graikų mokslininkas Aristotelis (384--322 pr. Kr.) yra parašęs net keletą knygų apie dangaus kūnus ir sukaupęs daug žinių apie oro atmainų atspėjimus. Savo kūrinuose jis nurodė net 50 įvairių būdų, kaip reikia atspėti artėjančias audras, viesulus.

Viduramžiais meteorologijos srityje didesnės pažangos nepadarė, nes ant krikščioniškos kultūros kūrėsi nauja visuomeninė ir ūkinė santvarka. Įvairūs didikai ir kunigaikščiai tenkinosi graikų išrastais vėjarodžiais, jais puošdami ištaigingų vilų ar pilių stogus. Prašant lietaus ar giedros, jau nebuvo kreipiamasi į pagoniškus dievus, bet į šventuosius, kurių atsirado tiek daug, kad net Ispanijos šventasis Izidorius tapo mūsų žemaičių ūkininko užtarėju ir globėju. Bet šventieji mažai rūpinosi atmosferiniais reiškiniais. Jie buvo patalpinti gražiose bažnyčiose ar pakelių koplystulpiuose.

Tarp viduramžių šventųjų ir graikų mokslininkų sukurtą teoriją apie gamtą ir jos reiškinius, išskyla italų astronomas ir pagarsėjęs išradėjas Galileo (1564-1642). Stebėdamas dangaus kūnus ir saulės dėmes, jis laikėsi Koperniko pasaulėvaizdžio, kad žemė sukasi apie saulę, bet ne saulė apie žemę. Už tai jis buvo apskustas inkviziciniame teisme, kurį 1632 m. jį išpėjo, kad atsisakytų klaidingų pažiūrų, nes jos nesutinka su klasikinio mokslo. Parobulinės olandų išrasta teleskopa su kuriuo buvo atlikę astronominius stebėjimus, Galileo nuskubėjo pas popiežių POVLĮ V, norėdamas jį įtikinti, kad mėnulis neturi nuosavos šviesos, bet reflektuoja atsimušančius saulės spindulius, ir paneigti apie jį sklėdžiamus gandus. Tačiau inkvizicinis teismas jį nubaudė.

Svarbiausias Galileo išradimas yra barometras, kurį po Galileo mirties dar labiau išbulino jo mokinyss Torricelli. 1983.IV. 7

3 Dr. Kun. JUOZAS PRUNSKIS --

VISUOMENININKAS,
PUBLICISTAS, RASYTOJAS,
SUKAKTUVININKAS

Dr. Juozas Prunskis atšventęs savo amžiaus 75 metų ir kunigystės 50m. sukaktis praeitų metų gruodžio mėn. gale, ir toliau nesumenkėjusiu pajėgu -- mu dirba žurnalisto ir rašytojo darbą. Jis yra parašęs virš 40 knygų, yra Lietuvos Rašytojų Draugijos garbės narys už nenuilstamą darbą ir paramą rašytojams, mokslininkams, leidykloms, visuomenininkams.

III. Barometro pagalba buvo nustatyta, kad oro spaudimas kiekviename žemės taške yra lygus gyvasidabrio stulpeliui 30 colių aukščiui. Turint barometrą, tuojau griebtasi stebėti oro slėgimą žinant, kad nuo oro slėgimo parėina atmosferos pakitimai: vėjai, kyla audros, uraganai ir t.t.

Lietuvoje didžiausias atmosferos slėgimas buvo vasario mėnesį, kuris siekė 756 mm ir mažiausias balandžio ir spalio -- 751 mm. Visame žemės paviršiuje, imant jūros lygį, didžiausias 808,7 mm ir mažiausias 698,2 mm.

Kai barometras rodo atmosferos slėgimo kritimą, visada seka oro pablogėjimas: lietus ar audros. Slėgimui kylant, oro pagerėjimas -- giedra. Meteorologai, sekdami moderniškais priemonėmis, oro slėgimo pakitėjimus, sudaro žemėlapius ir iš anksto gali pranešti orą, turėdami galvoje vėjo greitį. Tačiau asmenys, turį reumatizmą, labai greitai pajunta atmosferos slėgimo pasikeitimus ir be barometro, lengvai atspėja oro atmainas, nes slėgimo svyravimai sąnariuose sukelia skausmus...

JAV ir kituose kraštuose yra priimtas atmosferos slėgimo vienetas -- "bar", kuris esant normaliomis oro slėgimo sąlygomis yra lygus 29,53 colio arba 75,01 cm. pagal jūros lygį. Skirtumai arba slėgimo svyravimai nurodomi "milibarais" arba 1 = 1000 baro. Dabar yra labai įvairių barometrų, bet visų pagrindinis tikslas -- atmosferos slėgimo matavimas. Tokie barometrai vadinami -- sausais (aneroidais).

Kyla klausimas, kiek reikėtų sunaudoti vyno statinių, kad pasidarius barometrą? Gal ir keistokas klausimas, nes vyną geriamo, kurio kartais gerokai išgėrus irgi pajuntame "atmosferinį slėgimą" ir kojoms nebeatlaikant, suklumpame prieš dievaitį Bachą, giedodami jam Silvestro Valiūno sukurta himną: vadiname jį -- "Tėvų vargstančių, žmonių, sirutų ir nuliūdusių visokio stono"...

Tokį bandymą yra atlikę prancūzų mokslininkas ir filosofas B. Pascal (1625-1662). Jis turėjo pripilti vyno 46 pėdos ar 14 metrų aukščio vamzdį, kad atstotų 30 colių aukščio gyvasidabrio stulpelį -- mat vynas yra daug kartų lengvesnis už gyvąjį sidabrą.

Mes gyvename apsupti oro, kaip vandenyno dugne, kurio aukštis siekia apie 80 km. ir pasiekus tokį aukštį, oro sudėtis pradeda keistis: sumažėja deguonis ir padidėja vandenilis. Mokslininkai yra apskaičiavę, kad vieno kvadratinio centrimetro plotą, oro stulpelis slėgia 1033 gr. arba apytikriai vieno kilogramo svoris, todėl kiekvienas iš mūsų galime apskaičiuoti, kokią sunkią našta mes pakeliame.

Bet mūsų medžioklė uraganų ar vėسلų dar nepasibaigė vien tik su barometro išradimu ar graikų atrastų vėjarodžių. Trūksta dar vėjo stiprumui matuoti instrumento. Tokį instrumentą išrado Anglijos fizikas Robert Hooke (1635-1703), kuris yra labai paprastas: ant keturių virbalų pritvirtinti skardiniai pusrutuliai, kurie vėjui pučiant, pradeda sukristi ant savo ašies, o ši yra sujungta su laikrodinėmis rodyklėmis ir skalėje rodo vėjo greitį.

Atogrąžų srityse dažnai pasitaiko ciklonai, kuriuos sukelia vėjas visada pučiantis iš aukštutinės oro slėgimo srities į žemutinę. Jos pasitaiko šilto klimato zonoje, kur temperatūros skirtumai nedideliame atstume pasidaro gana dideli, kur vėjas pasiekia greitį iki 100 mylių per valandą.

Kilus tarp JAV ir Ispanijos karui, prezidentas McKinley įsakė oro sekimo biuro viršininkui, kad jis atidžiai sektų vėjo kryptį ir atmosferinius pasikeitimus pabrėždamas, kad jis labiau bijas tornadų ir uraganų, negu ispanų tornados. Prisiminę istorinį faktą, kada Ispanijos karalius Pilypas II 1588 m. buvo pasiuntęs 130 didžiausių laivų su 2630 patrankų ir 30.000 karių Anglijos sunaikinimui. Audros sudaužė ispanų laivyną ir jį galutinai pribagė angliai. Nuo tada smuko Ispanijos galybė ir iškilo Anglijos viešpatavimas jūrose, kurio nenugalėjo ir argentiniečiai Falklando salų kare...

Pirmojo Pas. Karo metu oro atmainų stebėjimui buvo naudojami balionai, o paskutinio -- lėktuvai, o dabar satelitai, kurių perduodamas žinias greitai apskaičiuoja kompiuteriai ir žinios kasdien pranešamos per radiją ar TV tinklą.

Tačiau žmogus, turėdamas moderniškiausius instrumentus oro sekimui, vis dėlto nepajėgia suvaldyti ciklonų, uraganų, viesulų, kad ir pakrikštydamas juos moteriškais gražiais vardais. Jie žmonėms padaro milžiniškų nuostolių ir dažnai pareikalauja žmonių aukų.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS REMIA LIETUVIŠKĄ VEIKLĄ

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS PASKIRSTĖ 1982 m. PRO-CENTU REKORDINES SUMAS LIETUVYBĖS, KULTŪROS IR MENO IŠLAIKYMU - vis o \$ 50. 275.

PAŠALPOS GRUPINĖM SUMOM PASKIRSTYTOS SEKANČIAI:

1. Spaudai ir knygų leidimui	\$ 6,400. +
2. K.L.B. Švietimui ir kultūriniam vienietams...	22,275. -
3. Paskirom organizacijom ir kultūrininkams	2, 200. -
4. a. Jaunimo Sąjungai ir paskiriems vienietams	4,250. -
b. Studijuojančiam jaunimui iš p.p. Kojelaičių Fondo	3, 000. -
5. Sporto klubams ir apygardai	1, 800. +
6. Škautų jimbore ir paskiriems vienietams	5,450. +
7. Dainų ansambliams ir šokių vienietams	4,900. +

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS PASIEKĖ GRAŽIŲ SUMŲ JŪSŲ VISŲ AUKOMIS BEI PALIKIMAMS, TAČIAU GALI IR TURĖTŲ PASIEKTI DAUG DIDESNIŲ AUKŲ. DABAR JAU ESAM PASIEKĖ VIRŠ PUSĖS MILIJONO, TAČIAU FONDO NARIŲ YRA TIK MAŽYTĖ DALELĖ, PALYGINUS SU LIETUVIŲ SKAIČIUMI KANADOJE.

LIETUVIŲ FONDO PAGRINDINIS KAPITALAS BUS PA-NAUDOTAS MŪSŲ TĖ VYNE I LIETUVAI ATSTATYTI, O KAPITALO PROCENTAI - MŪSŲ JAUNIMO LIETUVIŠKUMUI IŠLAIKYTI.

MIELI SESĖS IR BROLIAI, ĮSIJUNKITE Į KANADOS LIETUVIŲ FONDO EILES BENT VIENA ŠIMTINE, KAI DU STOS - VISADOS DAUGIAU PADARYS! BE TO, NEPA-MIRŠKIME, KAD MES E S A M E S K O L I N G I M Ū - S U T Ė V Y N E I L I E T U V A I

NEPAMIRŠTINAS UKRAINOS GENOCIDAS

Kolektyvizacija ir "buožių" išvežimas į Sibirą Sov. Rusijoje prasidėjo 1929 m. pagal penkmečio planą. Dvarininkai, kurie neišbėgo, buvo sunaikinti po revoliucijos. Kolchozinimas tęsėsi iki 1938 m. Ukrainoje mažai ūkiai iki 15 ha. kaimų dar buvo nesukolektyvinti 1933 m.

Ukrainos ūkininkai buvo labai priešingi kolchozų idėjai. Kada daugumą jų suvarė į kolchozus, jie išvystė pasyvių pasipriešinimą -- nedirbti. Kolchozininkai tiek dirbo, kad užsiaugintų tik savo reikalams. Valdžia iš jų mažai arba nieko negavo. Tai įvyko tik Ukrainoje. Kitose respublikose tokio boikoto nebuvo.

Ukrainos žemė labai derlinga. Daugelyje vietų randamas juodžemis, vadinamas liosas. Čia be trąšų kviečiai auga kaip mūras. Toliau į šiaurę, Gudijoje ir Rusijoje, be patrešimo, javai neauga. Ukrainoje retkarčiais neužtenkamai lyja.

Tad kodėl įvyko Ukrainoje tokio baisaus masto badas? Maskva davė Ukrainos kompartijai įsakymą suorganizuoti iš partietų ir komjaunimo aktyvistų būrius. Pastarieji, kartu su milicija ir GPU užklupdavo kaimus, iškratydavo kolchozininkų namus ir rastus betkokių grūdus atimdavo iki paskutinio kilogramo. Spritus buvo užtenkamai izoliuotos kad gyventojai nežinojų, kas dedasi gretimoje apylinkėje.

Kaikurie buvo grūdus paslėpę žemėje, tad visko nesurado. Kiti buvo drąsūs ir vogdavo gyvulius iš kolchozo.

Vienas ukrainietis pasakojo, kaip jis su patikimais savo draugais vogdavęs kolchozo karves. Naktį nusivesdavę karvę į mišką, nuimdavę aikštelęje velėną, iškasdavę duobę. Karvę papjaudavę, mėsą pasidalindavę, duobę užpildavę ir uždėdavę velėną kaip galima gražiau. Tokie gudruoliai galėjo išverti ilgai. Kiti po mėnesto ar kelių pradėjo badauti. Kiekvienas žiūrėjo kaip išgelbėti savo gyvybę. Jokio pasigailėjimo iš valdžios. Neturi ko valgyti -- mirk budi.

Taip išmirė šeimos viena po kitos, kaip per marą. Kaimuose sodybos ištuštėjo. Kolchozininkai buvo priversti nedirbti, jeigu nenorėjo mirti badu. Niekas jokios statistikos nepatėkė ir valdžia visas žinias slėpė. Yra žinomi du gyventojų surašymai:

1926 m. ukrainiečių buvę 21,2% visų gyventojų-- 31.195, 000; 1939 m. ukrainiečių užtašyta :28.070, 000 /16.5% visų gyventojų/.

Nežinia, kiek priaugo nuo 1926 m. iki 1933 m., ir kiek nuo 1933m iki 1939 m. Taip pat nežinia, kiek mirė išvežtųjų Sibire.

Į mirusiųjų vietas atvežė šeimas iš kitų respublikų, daugiausia rusus. Prieš II-ąjį Pasaulinį Karą pagal ukrainiečių pasakojimus, kas penktas gyventojas kaime buvęs kitatautis.

Ukrainos miestuose, kuriuose kūrėsi pramonė prieš I-ąjį Pas. Karą, buvo vartojama vien rusų kalba. Iš 50 mil. Ukrainos gyventojų-- virš 10 mil. kalba rusiškai pagal ankstyvesnę statistiką. Be to, 12% ukrainiečių gimtoji kalba yra rusų pagal tą pačią statistiką. Greičiausiai pastarieji gyvena už Ukrainos ribų. Didelės ukrainiečių grupės gyvena Sibire ir Kazachstane.

Ukrainiečiai buvo sunaikinti daugiausia savų tautiečių Maskvos įsakymu. Tai buvo komunistų partijos kerštas su kolchozintiems ūkininkams už boikotavimą kolchozų sistemos. Tas pat vyko ir kitose respublikose, tik mažesniu mastu, kur savi, prisidengę komunizmo skraiste, naikino savuosius, kad į jų vietas atvežtų kitataučius.

R. Bulovas

Daug didesnius genocidus ir holokaustus negu bet kada istorijoje/įskaitant ir Hitlerio bei hitlerininkų įvykdytas žudynes/ yra įvykdęs Stalinas, jo tarnai ir komunistų partija. Tačiau jų -- j o k i e -- niurenbergo teismai nepalietė: jie, kažin kodėl, nesiskaito karo nusikaltėliais... Apie tai žinantieji neturėtų tylėti ir ateityje.

PASITIKTA IR PRISTATYTA NAUJA TAUTODAILĖS KNYGA "LITHUANIAN EASTER EGGS" MONTREALYJE

Dail. A. Tamošaitis pasirašo autografo "Vaivorykstės" narei Danutei Staškevičienėi. Šalia Pirm-kė Irena Lukoševičienė. Nuotr. L. Staškevičiaus

Kovo mėn. 27 d., ankstyvą popietę AV Parapijos Salėje buvo iškilmingai pristatyta naujausioji Lietuvių Tautodailės Instituto išleista knyga - "Lithuanian Easter Eggs". Pristatymą suorganizavo Montrealio tautodailės grupė VAIVORYKSTĖ.

I renginį atsilankė dvidešimties skaičius dalyvių. Taip pat buvo parodyta ir filmas "Lietuvių audinių dailė", kurios scenarijų paruošė dail. A. Tamošaitis, o pradedant nuo šakelių ir žiedelių suskynimo, siūlų jais dažymo, vėpimo, audimo, kilimų kūrimo ir audimo bei tautinių išėginių rūbų komponavimo ir atlikimo - matėme vieną iškilniausių mūsų tautodailininkų - dail. Anastaziją Tamo-

šaitienę. Prie šios filmos prisidėjo ir 2 montrealiečiai: žodinę dalį įkalbėjo poetas Henrikas Nagys, muziką paruošė inž. muz. Zigmas Lapinas.

VAIVORYKSTĖS p-kė Irena Lukoševičienė atidarė renginį, dėkodama visiems atsilankiusiems, knygos ir filmo autoriams ir dalyviams. Taip pat visų vardu pareiškė užuojautą dail. Tamošaičiams dėl prieš porą dienų įvykusios netikėtos svainio Kazio Veselkos mirties.

VAIVORYKSTĖS narė Birutė Nagienė aptarė knygą: "ŠU DIDELIU MALONU" - MU sutinkame nuostabiai puošnią, nuostabiai autentišką ornamentais - skutinėjimo

ir batik - vaško technika atliktų lietuviškųjų margučių knygą "Lithuanian Easter Eggs" - "Lietuviškieji Margučiai". Ją paruošė mūsų gerbiamas, plačiai žinomas dailininkas, vienas iškiliausiųjų lietuvių liaudies meno žinovų - Antanas Tamošaitis.

Pervertus šios puošnios ir stilingos knygos lapus, esame netikėtai nustebinti: nesitikėjome, kad margučių raštai ir spalvos buvo taip išradingai moduluojami, kad ir nemokytų, bet tokių jautrių grožiui ir tokių gaivališkai kūrybingų mūsų liaudies žmonių. Retas mūsų gyvenančių išeivijoje, turėjo progos pamatyti nepriklausomos Lietuvos valstybėje Tado DAUGIRDO pirmą suorganizuotą margučių kolekcijos nuolatinę parodą Kauno Miesto Muziejuje. /Kad jau tokia buvo - irgi sužinojome iš šios knygos/.

Esame sužavėti ir nustebinti, radę šioje knygoje 1870 iliustracijų su 170 margučių raštų detalių. Nuotraukos ir piešiniai nėra kokios nors susigalvotos /kaip šiame krašte dažnai atsitinka/, pusiau autentiškos, sukomercintos reklamos. Tai yra džiuginanti ir džiugi DOKUMENTINĖ - MENINĖ KNYGA.

Margučių piešiniai autorius surinkti ir renkami nuo ankstyvos vaikystės. Pirmoji mylima mokytoja - jo motina, įkvėpusi meilę margučių. Kitas paskatas - Lietuvos kaimo pradžios mokyklos protingas mokytojas, raginęs piešti ir rinkti mar-

gučių pavyzdžius.

Nuostabu, kad ta Antano Tamošaičio mellė margučiams "nesurūdijo" nei per karo sąvartas, nei per emigracijas, nei jam gilinantis ir dirbant plataus masto meno vagose. Sakytum - ką čia margučiai - vaikų žaislas, smulkmena! O tačiau, dailininkui Tamošaičiui - kaip jis mums šioje knygoje parodo - ir margučių menas buvo ir yra neatskiriama mūsų liaudies meninės išraiškos dalelė. Šią knygą skaitant, pamatai iš naujo, kad kaip visos jūros esmė sutelpa viename jos sūraus vandens lašelyje, taip ir čia - pavasariname margutyje sutelpa mūsų liaudies meno esmė - pavasario ir gyvybės džiaugsmas. Tame margutyje savotiškai sutelpame ir mes visi - lietuviai.

Knygos turinys kalbama apie margučių kilmę, kaip pasirodo Velykoms ir margučiams, apie marginimo techniką, raštų - motyvų prasmes, margučių naudojimą, žaidimus margučiais, buto puošimą margučiais, kitų tautų velykinių kiaušinių marginimą, ir t. t. Ap - tarti ir žinomieji - žymieji mūsų margučių marginintojai, meistrai - meistrės. Juos, gyvenančius šiame kontinente dail. A. Tamošaitis, ruošdamas šią knygą, yra ap lankęs ir jų margučius apžiūrėjęs. Pridėta išsami ir tiksli bibliografija.

Knyga išleido LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTAS. Gražų, be priekaištų spaudos

darbą atliko LITHO ART Ltd, lietuvių Jono Gustainio ir Česlovo Senkevičiaus vadovaujama spaustuvė Toronte.

Sveikiname šios knygos autorių, dail. Antaną Tamošaitį, džiaugdamiesi jo darbu. Linkime, kad ši knyga puoštų kiekvieno lietuvių knygų lentyną, jį džiugintų ir stiprintų žinojimą, kad esame ir mes dalis tos liaudies. Linkime, kad ši knyga reprezentuotų mūsų liaudies meną ir kitataučių tarpe. O tai ji gali vertai padaryti, nes parašyta gera, kondensuota anglų kalba.

Galiausiai - linkime, kad Lietuvių Tautodailės Institutas ir toliau dirbtų šį savo be galo svarbų ir vertingą darbą ir suburtų vis daugiau narių.

Dailininkui Antanui Tamošaičiui - sakome nuoširdų AČIU!.

Sekė autoriaus žodis, kaip paprastai - šiltas, įdomus, užkrečiantis meile mūsų liau-

ATSIUSTA PAMINĖTI

"Lietuvių Dienos" žurnalo vasario mėnesio numeris išsiuntinėtas skaitytojams, bendradarbiams ir platintojams.

Šiame "Lietuvių Dienos" žurnalo numeryje randama: Jonas Daugėla - Kelios mintys tautos šventei prisiminti, Kazys Barėnas - Apie spaudą, knygas ir save. Mykolaičio Putino - Kova su kobromis. K. Barėnas - Mindaugėlis. Rusija visiems laikams atsisako pretenzijų į lietuvių tautą. Viršelis - K. Barėno nuotrauka.

Anglų kalbos skyriuje: Laisvė - pats brangiausias kultūros vaisius. Rezoliucija. Rezoliucija dėl padėties Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Menachem Begin apie Lietuvą 1940 metais. Lietuvių papročiai ir tradicijos. J. Gliados - Becaria. Laisvės paradoksas - Rūta Skirius. Baltijos valstybių žemėlapis ištaisymas tapo įstatymu. Įkylumas sovietų atstovų Australijos lietuvių tarpe. Sovietai garantuoja Pabaltijo nepriklausomybę 1939 metais. "N. Y. Times", sumaišo rusus su nerusais. Trumpa K. Barėno biografija.

Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis. "Lietuvių

pirmuosius miško pakraščius atsidūstame lengviau ir sukrečiam ant sniego poilsui.

Už šimto metrų nuo mūsų, miško aikštelėje išsistačiusi sunkioji vokiečių lauko baterija be perstojo šaudė į netoliese esančius rusų pozicijas. Įkaitę pabūklų vamzdžiai stipriais atatrakū smūgiais ugnimi spaudė praretėjusias pušaičių viršūnes, drebiną orą, medžius ir žemę. Antroje mūsų pusėje, didelių pušų prieglobstyje įsikūręs lauko sanitarijos punktas telkia lengviau sužeistiemis pirmąją pagalbą. Sunkiau sužeisti gabenami toliau pajūrio link. Tarpe daugybės kareivių matyti ir nemažai civilių. Greičiausiai, tai Rachmelio miestelio gyventojai. Jie skausmingais veidais ir ašarotom akim seka liepsnų ir dūmų tvane skęstančius savo paliktuosius namus, savo buvusias gimtąsias pastoges. Pirmieji jų pasitraukimo žingsniai sunkūs ir tragiški, kaip ir mūsų kad buvusieji...

Ilgai ilsėtis netenka, nes rusų sviediniai pradeda kristi netoli mūsų, ieškodami jiems ramybės neduodančių vokiečių artilerijos pabūklų. Pakilę, spaudžiamė tolyn aukštumą vedančiu keliu. Mūsų žingsnių įkandin sproginę rusų artilerijos sviediniai tankiai saugęs miškas sau - go mus nuo pavojingų skeveldrų. Sunkiai velkame kojas prastu, šlapiu važiuočių ištirtu keliu. Šalikelėse ir tarp miško tankumynų dar daug kur matyti baltuojuojo sniego. Properšose švysteli už mūsų pasilikusi, dūmuose paskendusi žemuma, kurioje kunkuliuoja vykstančių kautynių pragaras. Išeiname iš miško į lengvai banguotą aukštumos lygumą su išmėtytais nedideliais kaimeliais ir vienkemių sodybomis. Pilna karių ir civilių pabėgėlių.

Kelių kryžkelėse ir laukų aukštumėlėse budi šakomis užsimaskavę vokiečių tankai, Sodų ir krūmų užuovėjose slepiasi lauko artilerijos baterijos. Šimtai suvartų belaisvių ir kacetininkų stiprioje sargybų priežiūroje kasa prieštankinius griovius. Rusų artilerijos sviediniai siekia ir čia, niekaip neįstengiam nuo jų pabėgti.

Keliu vyksta gyvas kariuomenės mašinų judėjimas, mus lydi vis dar nesibaigiančių kovų garsai, kurtus žemės drebjimas, šurpi artilerijos kanonada ir tebedegančių gaisrų dūmai.

Pralenkiame vokiečių kareivių varomą poros šimtų rusų belaisvių koloną, kurie išbadėjusiais, pajudusiais ir žaizdotais veidais yra daugiau panašūs į judančius lavonus, o ne raudonosios armijos karius. Kaikurie iš jų vos teįstengia pajudėti ir visomis jėgomis bando neatsilikti nuo priekyje einančių likimo draugų.

Stebime neįprastą reinį: jie pakelyje rado nugaišusį arkli. Lyg šakalai būrių jį apiuola ir per keletą minučių, nebedami lydinčių vokiečių šautuvų buožių smūgių, plikomis rankomis jį suplėšo į gabalus ir ten pat vietoje sukiša mėsgalius į išbadėjusias burnas. Kaikas iš mūsiškių, praeidami pro juos, pameta jiems vieną kitą pakelį sausainių, prie kurių supuola jų būriai ir kovodami dėl jų, su - mina juos į kelio purvą...

Nors jie ir yra mūsų didžiausi priešai, bet vistiktai ir yra vaikai motinų, kaip ir mes. Jie šiandieną beginkliai beteisiai nuvertinti žemiau blogiausio gyvulio. Verti pasigailėjimo žmonės.

Spartesniu žingsniu atsitolindami nuo belaisvių kolonos, artėjame prie įtvirtintos jūros pakrantės. /b. d./

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Juozas Šilėnas

VEIDU I ŠIAURĘ

II-jo PASAULINIO KARO ATSIMINIMAI

Antroji Dalis

/tęsinys/

12/70/

Spiaudosi Liudas, rankovė braukdamas suprakaitavusią kaktą ir keikiasi visokiais žodžiais, tartum dvarą praradęs.

- Nėra gerų, nereikia ir šitų! - teistaria perpykęs, koja paspiria į maišą ir nueina, palikdamas jas apkasos dugne. Apie dešimtą valandą pradedami didieji ir paskutinieji aerodromo naikinio sprogdinimai. Į orą iškyla didieji komendantūros ir aerouosto rūmai, angarai, kareivinės ir didieji naftos tankai. Dūmų ir dulkių debesys už - dengia saulės šviesą. Oras pasidaro karštai tvankus, o orą išmestos skeveldros, apdegę popieriai, dulkės ir suodžiai krenta ant mūsų. Žemė dreba, plėšoma didžiųjų sprogimų, už aerodromo, mūsų gyvenoj vietovėj vėl užverda arši automatų, kulkosvaidių ir granatų dvikova.

Nuo pajūrio atskridęs keliolikos vokiečių lėktuvų junginys remia besiginančius vokiečius. Išmetę bombas, grįžta į pajūrį, jų vieton atskrenda kiti. Tarpukalnėj užverda atkakli kova ir iš ten išsiveržia dideli vulkanai dūmų, kurie kartu su aerodrome liepsnojančių griuvėsių dūmais, uždengia kelių kilometrų dangaus plotą, pro kuriuos vos tegalima įžiūrėti raudoną saulės dėmę. Ji atrodo, lyg per saulės užtemimą.

Pro labai sumažėjusį matomumą, kiekvieną momentą galime pamatyti atrėpiojant rusus. Vokiečiai ne juokais susirūpinę. Wehrmachtiečiai laukia, užėmę pozicijas, o mes tik maišomės tarp jų ir jiems kliudom...

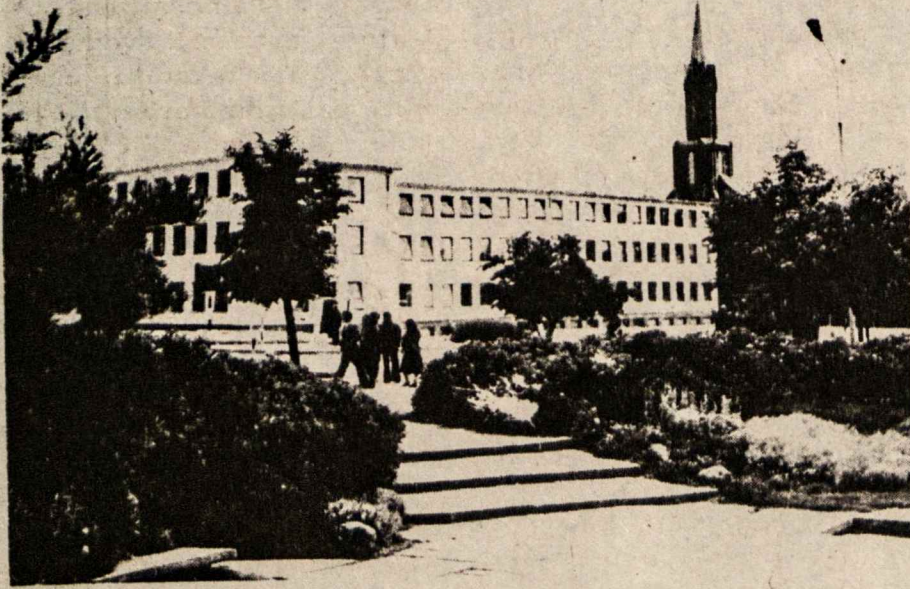
Nesulaikdami leidimo pasitraukti, nei Varnagė, nei Gefreiteris nedrįsta iš apkasų pajudėti. Mes juos raginam ir galų gale, be jų leidimo pradedame judėti į Rachmelio miestelį, pro kurį eina vienintelis kelias į pajūrį. Mus paseka ir Varnagė su Gefreiteriu.

Miestelyje bestraukiančios kariuomenės spūstis. Dargumoje sužeistieji, kurie gabenami įvairiomis priemonėmis. Miestelyje civilių nebėra. Tušti paliktieji namai. Juose šeimininkauja vokiečių kareiviai, ieškodami maisto, grobio ir nešasi, kas jiems patinka. Sustojame prie dvi - aukščio mūrinio namo, nes reikia palaukti atsilikusiąjų. Lauko žandarmerija nieko neįleidžia iš miestelio be komendanto leidimo. Lendam į šalimais esančių atvirą krautuvę, tikėdamiesi rasti duonos. Randam kondensuoto pieno dėžučių, presuoto sūrio, sausainių ir kelius maišus smulkaus cukraus. Jo prisipilam pilnus katilukus, kišenes prisikraunam sausainių, sūrio ir pieno dėžučių. Kartu ir valgom seniai neregautų skanumynų.

Bufeto stalčiuose randam įvairių maisto kuponėlių, dar tinkančių naudojimui. Aš jų prisirenkau gana daug, tikėdamas, kad jie dar kur nors pravers. Jieškotos duonos nerandam, ją išsinešė pirmieji atvykę. Mes ne vieni, 4 psl.

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

TAIP DABAR ATRODO KAIŠIADORIŲ Miesto CENTRAS

NAUJAS MUZIEJUS KAUNE

Mickevičiaus gatvės pradžioje, Jaunųjų Technikų Stoties patalpose vyksta paroda. Joje 45 pastovai su apie 1.500 nuotraukų, apie 50 vitrinų, vaizduojančių Lietuvos sportinės aviacijos įvairius eksponatus, diplomus, ženklinius, medalius. Toje pačioje salėje randasi ir lėktuvų bei sklandytuvų modeliai. Palubėje kabo vienas iš seniausių modelių ANBO I. Muziejus turi dar 7 sportinius lėktuvus ir 15 sklandytuvų. Be to - dar yra apie 1500 foto negatyvų, 700 aviacinės bibliotekos knygų. Yra ir lakūnų Dariaus ir Girėno portretai, kuriuos šiam muziejui padovanojo S. Dariaus dukrė.

Jau nepriklausomybės laikais sportine aviacija ir ypatingai sklandymo sportu labai domėtasi.

KIEK KAINUOJA SVOGŪNAI

Nuo š. m. sausio 1 d. nustatyta valstybinė kaina svogūnams ir česnakams, kurių permažai užauginama. Svogūnų 1 kg. kainuoja 0,79 rubl., o česnakų 1 kg. - 2,78 rubl. Be

AR ĮMANOMA PASAULINĖ TAIKA?

Kas gi taikos nenori? Ar rasime daug valstybių, kurios nuo jūsiškūrimo nebūtų turėjusios karinių konfliktų? Žinome iš istorijos, kad kadaise skaitlingos ir galingos tautos per karus susilaukė dekadensio arba visiško išnykimo.

Įsivaizduokime pasaulį valdomą vienos valdžios, - ar tai nebūtų idealu visoms tautoms ramiai ir kultūringai gyventi, nes ta galinga, visą pasaulį apimanti valstybė, neleistų išsivystyti pavienių tautų kariniams konfliktams. Juk tam, berods, ir turime Tautų Sąjungą, kuriai priklauso viso pasaulio valstybės. Bereikia tik sutartinai likviduoti bet kurį užsimezgantį tarpvalstybinį ginčą. Nors Tautų Sąjunga ir daro griežtus nutarimus, bet deja, ji neturi vykdomo organo, taigi tokios ginkluotos pajėgos, kad valstybės prisibijodamos tokios milžiniškos pajėgos, ne-drįstų pradėti tarpusavio karo. Tokios kariuomenės Tautų Sąjunga neturi ir negali turėti, nes jokia savystovi val-

to, už parduotą 1 kg. svogūnų augintojams leidžiama įsigyti 3 kg. o už česnakų - 10 kg kombinuotųjų pašarų.

LAISVĖS ALĖJOS ISTORIJA

Lietuvoje pagaminta neva dokumentinė filmas "Laisvės Alėja". Vaizduojama, kaip 1940 m. liepos - rugpjūčio mėn. Lietuva buvo įjungta į Sov. Sąjungą, remiantis komunistų partijos veikėjų atsiminimais.

Visi žinome, kiek nedaug tų "veikėjų" buvo, žinome ir kaip jiems "rūpėjo" Lietuva. Jeigu ne Raudonoji Armija, vykdanči sovietinį sutarčių laužymą - viso to nebūtų įvykę. Bet "visa tai" priklauso tikrai mokslinei dokumentinei filmai. Ir nors mokslo rūpinamasi ir jis okup. Lietuvoje remiamas ir skatinamas, bet kol mokslo principai yra pasmerkti vienos partijos nemoralios ideologijos teismui - ši filma yra kultūringo pasaulio aktyse tik liūdna propagandinė pastanga nuslėpti teisybę.

Hitleris panašiai darė ir yla išlindo iš maišo...

tybė nenori eiti "pasaulinio policininko" pareigų, nors tai ir būtų kelių valstybių sudėtinė kariuomenė.

Bet štai, Sovietų Sąjunga skelbiasi esanti taikingiausia pasaulio valstybė. Juk ginkluoti konfliktai neįvyksta nei tarp pavienių Sov. S-gos respublikų, nei tarp jos sątelių. Deja, mes gerai žinome, kad Sov. S-goje taika palaikoma vien teroru, kad terminas "laisvė" yra išbrauktas iš jos žodyno ir, kad milijonai jos piliečių yra išveitinami į Sibiro priverstinai, sveikatą naikinančias darbo stovyklas. Tad ir be karo tūkstančiais ir milijonais išbadėjusių bei iškankintų žmonių - tremtinių lavonais yra nuklotas visas Sibiras. Taigi, Sov. S-goje sistematingai ir rafinuotai žudomi valdžiai nepatikimi asmenys, nors paviršutiniškai žiūrint, ten gali atrodyti esanti taika.

Kaip ne keista, bet "taikinga" Sov. S-ga nepaliauja skelbti savo siekimo užvaldyti visą pasaulį. Be perstojo gink-

luodamasi, ji pasiekė tokios ginklavimosi apogėjos, kad šiandien net JAV pasirodė esančios už ją silpnesnės. JAV totaliai kariavo su nacizmu, bet komunistui įsisiprinti ir plėstis visokeriopai, kad ir nevisuomet viešai padėdavo. JAV buvo pamiršusi Monroe Dokriną ir leido įsikurti jos pašonėje komunistiniams lizdams (Kuboje, Nikaraguoja, Grenadoje). Prieš Japonijos, Vokietijos ir Italijos milžinišką karo mašiną JAV kariavo ir laimėjo, o dėl nykštuko El-Salvadoro - tūpčioja ir nesiima jokių griežtesnių priemonių...

Sovietų skelbiamas pacifizmas - melaginga priedanga jų užmačioms pavergti vis naujas tautas ir valstybes. Taika negali vyrauti ten, kur paneigiamos pagrindinės Žmogaus Teisės laisvai gyventi ir tvarkytis. Sovietų taika pavergimo priedanga. TIKRA taika remiasi tiesa, teisingumu, laisve ir meile; gi sovietų sistema visą tai pamynė po kojomis, nesten įsivyravo melas, apgaulė, prievarta ir valstybinio monopolio negirdėtas visų dirbančių išnaudojimas, paverčiant žmonių gyvenimą vien sunkia kova už būvį: už išlikimą, už kasdieninį duonos kąsnį. Ir nežiūrint šimtais ir tūkstančiais kartų įrodytų ir asmeninių nukentėjusių žmonių liudijimų, su ta 20 amžiaus pabaisa, su Sov. S-ga palaikomi ryšiai. JAV gausingos pirklių ir pramonininkų delegacijos (bene 250) ne taip jau seniai lankėsi Maskvoje derėtis su tais pasaulinio masto sovietiniais nusikaltėliais, kuriems teisti būtų reikalingas daug didesnis masto negu Niurnbergas nacių nusikaltėlius svarstęs ir pasmerkęs teismas!

Nėra teisybės pasaulyje. Tautos yra palalintos: sakykim, tokie kurdai yra padalinti net tarp keturių valstybių - Sovietų, Irano, Irako ir Turkijos. Nepatinkamos tautos esti ne tik skriaudžiamos, bet ir žudomos. Pav. kad ir neseniai įvykusios palestiničių skerdynės Beirute arba seniau masinės armėnų skerdynės Turkijoje. Tad kokia čia kalba gali būti apie taiką? Kur nepažvelgsi - visur vyrauja prievarta, skriauda, neteisybė.

Seniau, prieš Pirmą Pasaulinį karą, rusų gimnazijose buvo dėstoma istorija: senesnių laikų, viduramžių ir vėlesnių laikų - įvairių valstybių ir taipgi rusų valstybės istorija. Tik mažos pertraukos tarp tų įvairiausių karų

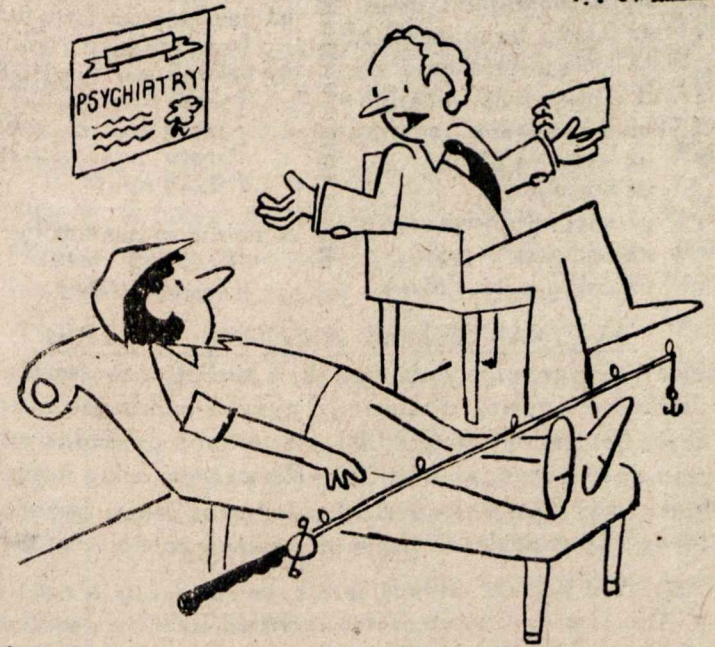
buvo galima laikyti taikos laikotarpiu. Visa anuometinė istorija - tai vis karų, karų vadų ir įvairių vadovų bei karalių gyvenimo aprašymai. Atrodė, ramaus gyvenimo ir nebūta. Eilinių žmonių, - kaimo ir miestų gyventojų gyvenimas beveik nebuvo įdomus ir gvildenamas. Apie tų žmonių teises nebuvo kalbama, nors jie sudarė gyventojų daugumą.

Karai tai pajėgiausių jėgų ir vidutinio amžiaus vyrų skerdynės. Pirmame Pas. Kare prie Verduno Prancūzijoje žuvo pusė milijono vokiečių ir prancūzų. Kurio gi karaliaus naudai jie žuvo? Ar nuo panašių karų ir mūsų priartėjo kiek taikos laikotarpis? Antrame Pas. Kare žudymo priemonėms patobulėjus, žuvo dar daugiau; milijonai žuvusių ir dar daugiau suluošintų. Būtų klaidinga galvoti, kad jie kariavo dėl kurių nors idealų, ypač taikos. Kokios tos tamsios jėgos, kurios sukursto valstybes į savitarpines žudynes?

Jei kariaujama dėl taikos, tai gal ta taika įsivyras pasaulyje, kai įsikurs Sovietų siekiama pasaulinė valdžia, kuri įveda tokią taiką, kokią turi vergai, dirbantieji vien kad apsisaugotų nuo bado bei jokių perspektyvų asmeniniame gyvenime. Ar teisybė ir taika pasiliks tik jaunuolių svajonėse arba, teisingiau, iliuzijoje, kurią gali matyti tik vaizduotėje ar sapne. Taikos iki dabar bei teisybės ieškojimas tai priedanga tautų bei valstybių gobšumui paslėpti. Taika ir teisybė tai nelyginant skrendantis paukštis, kurį pagausi, jei ant jo spėsi užberti... druskos žiupsnį...

Taika, taika, bėd pažvelkime kas darosi nūdien pasaulyje. Jame vyksta 40 karų: 10 Azijoje, 10 Viduriniuose Rytuose, 10 Afrikoje, 7 Lotynų Amerikoje ir 3 Europoje (US News and World Report 3.29.1983). Dešimtyje tų karų daugiausia pralieti kraujo. Combodijoje nuo 1970 m. žuvusių priskaitoma 4 milijonai, Indonezijoje - nuo 1975 m. - 100-250.000, Lebanone - 85.000, Afganistane nuo 1978 m. - 100.000. Irano su Iraku kare žuvo nuo 1980 m. - 100.000, Filipinuose nuo 1972 m. - 50.000, Vietname nuo 1979 m. 47.000, El Salvadore nuo 1977 m. - 30.000, Guatemaloje nuo 1982 m. - 12 - 22.000, Etiopijoje nuo 1982 m. užmuštųjų 30.000. Neatrodė, kad nūdien pasaulyje taika įmanoma, jei daug žmonių žūva tarpusaviuose karuose. J.V.

KREMI VEIDRODŽIAI

Psichiatras: "Galiu suprasti, kad jūsų žmona ir vaikai jus paliko, bet kodėl ir žuvsys nuo jūsų bėga - nežinau..."

tininkas" Jurgis Deksnys, kaime vadinamas Kavoliu Ja-gariuku. Jis buvo išvargęs caro armijoje 15 metų, kaip žmonės sako "matęs šilto ir šalto, juodo ir balto". Nėtikus sveikatos, buvo paleistas. Kaimo oras ir kaimynės, pagarsėjusios daktarkos Kirstukienės visokiausių žolių viralai pastatė vėl jį ant kojų, nors armijoje gauto trūkio niekas negalėjo pagydyti. Taip ir vargo žmogus su didžiausiu antru pilvu tarp kojų, kurį parišdavo su specialiomis stipriomis petnešomis. Kartu dar priminsiu, kad jam bebūnant "vaiske", jis gavo progos gerai išmokyti arklius kaustyti. Nebuvo atsitikimo, kad jo kaustytas arklys šlubuotų, būtų "užkaustytas". Taigi, tą dieną jis man ir sako:

-Užteks tau binzinti nieka nedirbant, paibelis rautų, man reikalingas pamačius, ar nori man padėti? Jeigu ne, paimsiu Untonį, tai ką?

Argi galima buvo atsisakyti? Tuoju sutikau. Antra, buvo didelė garbė padėti "saldotui". Tai ne juokai, jei girdėjai, kokių baistų istorijų jis yra pripasakojęs apie japonšką vainą. Beklausant, net plaukai pasistodavo piestu. Girdi, eis ma un smėlduobės, tada matysi ką mes padirbsma. Ale malčiat, kad niekam ne žodžiai! Prižadėjau, kitos kalbos ir nebuvo. Nors nudaviau, kad nieko nežinau, bet gerai žinojau, kad kaip sakoma, "aisma tiliponų raba-voti". Matai, ten buvo vokiečių per karą pravesta telefonų linija. Juodupe, kita ejo šalia vieškelio į Čedasus ir Latvijos pasą. Tad ir dabar nežinau, kodėl tą pirmąją buvo nutarta "rabavoti", reiškia, išmontuoti. Vielą sunaudoti vinims, ten vadinamais "čviekais", kitaip vadinant tada ir negirdėjau, gi izoliatoriai, vadinami "liulkomis", buvo panaudojami akėčvirbaliams. Nuo Pandėlio dar už lašinius galima buvo gauti ir geležies nuo "pojezdo" linijos. Kitaip, kur tu? Visai prapuoless. Čia, matyti, vokiečių buvo specialiai sutvarkyta, kad žmonės neišskerstų gyvulių sau: neduodavo druskos, tik išdavus nustatytą normą mėsos, galėjai jos gauti. Ką darysi, ypač vasarą, kai karšta, paskerdai, jei nėra druskos; per kartą mėsos ne-suvalgysi. Vinių irgi neduodavo. Jei rekvizicijas atiduosi - gausi, ne - papūsk į uodegą. O normos buvo didelės, tai žmonės visai pakombinuodavo. Jeigu ir duodavo - labai žiūrėdavo, kur bus su naudoti, kad nebūtų spekuliacijos. Dėl to žandarų melužės gyveno, kaip inkstai taukuose. Jostų gėrybių gaudavo, kurias išmainydavo ant ko geresnio - rūbų, maisto ir gėrimo...

Kavolis Jagariukas ejo pirmas, nešėsi kišenėse reples ir dar ką, gi aš, apie ranką apsivyniojęs kelis sujungtus stiprius pančius. Kas su jais bus daroma, nežinojau. Gatvelės pakelėse, už griovių žydėjo alyvos baļtai ir melsvai, sklaidė toki stiprų kvapą, kad galva svaigo. Ligi Kavolis išpypkia savo darbo su gražiu dangteliu pypkę, vadinamą "liulką", jau buvome prie smėlduobių. Tuoju už jų, pusiau pakrypes, stovėjo telefono stulpas. Nuo jo prasidėjo posūkis, tai išvertus atramą, vielių traukiamas, jis smarkiai pakrypo. / bus daugiau/

LAUKŲ DOBILAS

Parke Ant Suoliuko

Antrame kaimo šone, į mūsų bažnytkaimio pusę, buvo vadinamo smėlduobės. Tikrumoje, tos pusės kaimo laukai buvo paskendę smėlyje. Ten sėdavo grikius, ten kasdavo duobes bulvėms per žiemą išlaikyti ir, pasakysiu, jos ten niekada nesusaldavo ir nesusūdavo! Iš ten imdavo smėlį maišyti su moliu, paruošti medžiagą krosnims plukti, asloms trobose ir klojimuose kloti. Ypač jo daug sunaudodavo prieš Kalėdas, prasidedant kalėdojimams. Visi takeliai juo buvo išbarstomi, ypatingai apie krosnį ant aslos, kur dažniausiai tai nuo puodų ar kitų rakandų, vis drėgnuoto ir kitokių nešvarumų rasdavosi. Su kuo kitu jį užmaskuoti, jei ne smėliu, tikra Dievo dovana? Kalėdom, jeigu sniego būdavo, atkasami visur takai ir, kad neslystų ir gražiau būtų, išbarstoma smėliu. Nesvarbu, kad ir pustyti ar snigtų - visas kaimas taip daro, ir tu darai, tokia mada.

Vieną gražią birželio pradžios dieną, tuoju po kryžavų dienų, man jau esant 9 metų amžiaus, pasikvietė mane į pagalbą vienas iš garbingųjų kaimo žmonių - "čver-

C F M B
LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES
Programos vedėjas: L. ŠTANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ
ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLICS ANONYMUS) GRUPES SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro.
ARBA SKAMBINK MUMS:
Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
Donaldui D.: 661-1733.

1983 metų
EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ
GEGUŽĖS 26, LIEPOS 14 ir RUGSĖJO 8
14 DIENŲ SU VISU IŠLAIKYMU IR APRODYMU:
- VILNIUS -
- MASKVA -
- LENINGRADAS -
TAIPGI MES PARUOŠIAME REIKALINGUS DOKUMENTUS
ATSIKVIESTI VIZITUI JŪSŲ GIMINES IŠ LIETUVOS!
KELIONĖS LĖKTUVU Į MIAMI TIK \$ 239.-
Kreiptis: ADRIA VOYAGE INC.
4159 St. LAWRENCE Blvd.,
MONTREAL, P. Q. H2W 1Y7
30 METŲ PATYRIMAS KELIONIŲ PATARNAVIME!
TEL: (514) 844-5644

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indel.
8 1/4 % už 6 mėn. term. indel.
8 1/2 % už 1 metų term. indel.
8 3/4 % už 2 metų term. indel.
9 1/4 % už 3 metų term. indel.
11 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2 % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asm. paskolas nuo 13%
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 11 1/4 %
2 metų 12 %
3 metų 13 %
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 11 %
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 33 MILIJONŲ DOLERIU

Asmenines paskolas duodame iki \$ 50,000 ir mortgičius iki 75 % ikainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet nedaugiau \$ 2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustas iki \$ 10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais - nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Lietuvos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

TELEFONAI: 532-3400
532-3414

AKTYVAI - VIRŠ 20 MILIJONŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9:30-1

MOKA UŽ:

90 dienų term. indelius ... 8 %
180-185 d. term. ind. 8 1/4 %
Term. ind. 1 metų 8 1/2 %
Term. ind. 2 metų 8 3/4 %
Term. ind. 3 metų 9 1/4 %
Pensijų s-tą 11 %
Spec. taup. s-tą 7 1/2 %
Taupomųjų s-tą 7 %
Depozitų-čekių s-tą ... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Asmenines nuo 14 1/2 %
Mortgičius nuo 11 1/2 % - 13 %

ANAPILYJE SKYRIUS VEIKIA SEKMADIENIAIS 9:30 r. - 1 v.r.

Duodame asm. paskolas iki \$ 50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% ikainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$ 2,000 ir asm. paskolas iki \$ 10,000. Paroduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS - NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

toronto

• Susirgo ilgametis Lietuvos Namų tarnautojas Leonas VALUKAS. Gydomi dr. Šalkaus globoje, Mississaugos ligoninėje.

• BALANDŽIO 24 d., LN Karaliaus Mindaugo Menėje vyks AUŠROS ŠIMTMEČIO MINĖJIMAS. Paskaitą skaitys dr. A. Klimas, tema "Aušra" ir mes".
Meninę dalį atliks Hamiltono AV Parapijos Choras, solistės S. Žiemelytė ir A. Pakalniškytė. AUŠROS poeziją ir ištraukas skaitys A. Byczkiewicz-Dargytė, R. Jonaitienė ir A. Petrasukas.

MIRĖ TOMAS PRAKAPAS

Torontieškus sujaudino staigiai miršęs Toronto universiteto II-jo kurso gabaus studento Tomo Prakapo, 20 metų. Velionis buvo sūnus Bronės ir Stasio Prakapų. Jis paliko vyresnę sesutę ir jaunesnį broluką.

Velionis buvo visada pirmųjų mokinių eilėse, lankė lietuviškas mokyklas. Tai

buvo pavyzdingas jaunuolis lietuvis studentas. Net Toronto universiteto vadovybė susidomėjo jo darbštumu ir sunkiau susirgus (leukemija), padėjo tėvams rūpintis gydymu.

Deja, mediciniška ir aukščiausia paslauga jaunuolio neišgelbėjo, nes nuo leukemijos dar nėra išrastų sėkmingai veikiančių vaistų.
Lūdi tėvai, sesuo, brolis ir giminės ir visi Toronto lietuviai, studijų draugai ir visi kiti. Ilsėkis ramybėje, gabusis, pavyzdingas jaunuolis, peranksti iškeliavęs.

J. Ka.
Vienas iš žymiausių lietuvių tautos rašytojų, poetų, žurnalisto, visuomenės veikėjo, populiarių kunigų, idomių asmenybių buvo prieš ir nepriklausomybės laikais kan. Juozas Tumas-Vaižgantas. Gimęs 1869 m. rugsėjo mėn. 8 d., Malaišių km., Svėdasų valsč., Rokiškio apskr. ūkininkų šeimoje. Baigė Kauno kunigų seminariją 1893 m., mirė - 1933 m. balandžio 29 d. Kaune. Tumas-Vaižgantas buvo su daugybe talentų apdovanotas lietuvis kunigas, išėjęs į kovą prieš sulenkėjusius vyskupus, kunigus, ba-

jorus. Užtat nenuostabu, kad to laiko Lietuvos apylinkėse vyskupai, tekalbėję tik lenkiškai, jauną "litvomaną" kunigėlį metė iš vienos parapijos, filijos į kitą. Per vienuolika kunigystės metų jis buvo perkilnotas į 7-nias parapijas.

Sakoma, kad auksas ir penluose žiba. Taip ir kun. J. Tumas talentai iškilo į viršų visose srityse. Jis viską nuėmė, tapo žymiu rašytoju, žurnalistu, politiku, universiteto lektoriumi ir vienu iš populiariausių kunigų Kaune, būdamas Vytauto Didžiojo bažnyčios rektoriumi. Jis alkana papenėjo, nuogą pridengė, pasidarė vargšų tėvu, broliu. Sunku suskaičiuoti kiek jis yra pagelbėjęs vargšams. Jo tolerancija ir žmogiškųjų reikalų supratimas leido jam duoti šliūbus ir davatkomus, ir ateistams. (Tai buvo anais laikais labai drąsus žygis).

Kun. J. Tumas buvo tapęs visų Tėvų - išgarsėjęs, kaip pamokslininkas. Jo pamokslų klausė ir religingi, ir ateistai. Kaip tyla laikų žurnalistas buvo pasiekęs viršūnę. Labiausia pagarsėjo ir savo veikalu "Pragiedruliai" - 3 tomiai, "Dėdės ir Dėdienės", "Tėvo palikimai", "Išgama", "Žemaičių Robinsonas", "Rimai, nerimai", "Karo vaizdai" ir kt.

Kan. J. Tumas pradėjo rašyti į "Varpą" (1889 m.). Redagavo "Tėvynės Sargą" (1893 - 1903 m.), "Rygos Balsą" - 1914 m. Lektoriuojuo V.D. universitete, suredagavo lietuvių literatūros istoriją (23 tomai, knygutėse), svarbiausią surinko medžiagą iš įvairių šaltinių. Tai buvo vienas iš didžiųjų atgimstančių Lietuvos sūnų. Todėl jį verta plačiau paminėti.

J. Karka

SPECIALŪS

VOKAI PAGERBTI "AUŠRAI"

Šiais metais Lietuvos Filatelistų Draugija Toronte išleido specialius vokus mūsų tautos įvykiams atžymėti: Dariaus ir Girėno persikridimo per Atlantą ir jų tragišką žuvimą, - 50 metų 100 metų nuo pirmojo lietuviško laikraščio "Aušra" išleidimo spaudos draudimo laikotarpį.

Čia norėtusi žvilgtelti į tai, kas buvo prieš 100 metų. Mes dabar gyvendami laisvėje ir visokiame pertekliuje, negalime net įsivaizduoti kas buvo anais laikais. "Aušros" voke pavaizduota to laiko dailė: pirmieji "Aušros" numeriai, knygnešys, nakties metu slapta neša iš Prūsų lietuvišką spaudą, pėsčias, per miškus ir pelkes, per lietuvių ir audras eidamas šimtus kilometrų. Tolumoje tūno Jurgio DIKAUS daržinė, kurioje buvo slepiami iš Prūsų atgabenti laikraščiai ir knygos, kantičkos. Tai buvo tarsi pašto centrinė. Kaip rusų žandarai susekė ir padarė kratą daržinėje, rado slepiamą uždraustą lietuvišką spaudą; daržinėles savininką Jurgį Dilkų su žmona suėmė (tai buvo Panevėžio apskr. Naujamiesčio valsč., Garšvių km.), išvežė į Panevėžio kalėjimą ir nuo to laiko apie jų likimą jokių žinių nėra. Greičiausiai juos nukankino kalėjime, ar ištremė į Sibirą.

Sugauti knygnešiai buvo kalinami, kankinami ir ištremti į Sibirą, žuvo. Kas beaprasakos kiek tokių daržinėlių savininkų ir knygnešių buvo, kokias kančias ir kryžiaus kelius jie iškentėjo už lietuvišką, spausdintą žodį! Dėlto ir brangus mums lietuviškas žodis, nes jis daugelį vargų ir kančių patyrė.

Lithuanians Sigute Rudis, left, and Ida Raskevicius represented one of many ethnic groups who participated in "Easter Around the World - Festival of Life" celebrations last weekend.

Ši nuotrauka buvo atspausdinta Sudbury miesto laikraštyje

Vokų galima gauti pas L.F. D-jos narį K. KAMINSKĄ, 25 Norma Cres., Toronto, Ont. M6P 3G9, Canada, ir lietuviškų knygų kioskuose po 25 ct. vokas, štampuoti, plius pašto ženklai. Įsigykime juos, kaip retą mūsų tautinį suvenyrą, primenantį mūsų tautos garbingą praeitį.

L. F. D-ja.

sudbury

LIETUVIAI

LAIMĖJO PIRMĄ VIETĄ

Sudbury miesto daugiakultūrinės organizacijos nariai 17 tautybių, organizuojant "Folks Art Council", suruošė 3 dienų festivalį - "Velykos pasaulyje". Renginiai vyko miesto ir apylinkės valdžios pastatuose /Civic Square/. Programoje: tautinio meno parodos, maisto gaminių parodos ir išpardavimas, meninės programos, tautiniai šokiai, filmos, muzika ir dainos, tradiciniai Velykų pasirodymai, paskaitos velykinėmis temomis. Kiekviena tautybė aiškino savo velykinius papročius ir tradicijas, kai kurios turėjo gražiai nudažytus margučius.

Lietuviams vadovavo Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Valdybos atstovas Juozas Bataitis ir Jadvyga Labuckienė. Lietuvių tautodailės parodoje matėsi brangūs ir vertingi rodiniai: gintaro, medžio išdirbiniai ir drožiniai, tautinės juostos ir audiniai, spauda, laikraščiai, o ant maisto, kepinių stalo matėsi gražiausi kepiniai: ežiukai, beržo šakos, grybai, skrybėlė-pyragas, "napoleonas", raguolis /gautas per Toronto lietuvių-J. Bataičio dovana/, margučiai ir kt.

Visais renginiais ir kepiniais rūpinosi Jadvyga Labuckienė, Sigutė Rudienė, Nijolė Paulaitienė, Marija Venskienė, o joms padėjo Ida Raskevicienė, Audra Albrechtienė, Juzė Gatautienė. Lietuviškojo maisto kepinį skyrius-stalas buvo geriausias iš visų 17 dalyvavusių tautybių ir Folk

Arts Council Festivalio Komisijos sprendimu GAVO PIRMĄJĄ VIETĄ.

Meninę programą išpildė Joana, Diana ir Vida Stanekutė s. Gitara ir dviem smuikais jos atliko: Pražydo Jazminai, Tėvyne Lietuva, Kur Lygūs Laukai, Tau Sėdute, Špoviu Aš Parimus, Negerk Trečios, Pradės Aušrelė Aušti. Festivalio dalyviai buvo labai patenkinti ir nesigailėjo joms ploji.

Jadvyga Labuckienė parodė kaip ritinėjami margučiai, o Vincas Deveikis atnešė didžiulį krepšį margučių. Dalyviai, ypač jaunimas buvo taip sužavėtas, kad apie 60 jaunuolių visą popietę praleido ritinėda mi margučius.

Marija Venskienė rodė ir aiškino tautinių juostų audimo meną. J. Labuckienės "Lietuvių Velykinės Tradicijos" ir "Lietuviškų Juostų Audimas" atspausdinti lapai buvo dalinami Festivalio dalyviams.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS - paruošė Algirdas GUSTAITIS. Braižymus atliko Kęstutis STROPUS. Lietuvos miestų herbai piešė Telesforo VALIAUS.

Ši Lietuvos žemėlapi išleido 1982 m. pabaigoje Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje ir Lietuvių Istorijos Draugija. Žemėlapis kainą \$ 10 atsiimant iš leidėjų. Siunčiant brangiau. Žemėlapis nelankstomas. Užsisakyti žemėlapi galima pas šaulius - 2417 W., 43rd St., Chicago, IL, 60632 tel: 312/ 376-0551 arba 312/ 254-8830. Taip pat pas istorikus 6547 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629, USA tel: 312/ 776-3209.

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir A. MIKSIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. - 12 v.p.p.

Narys of "Better Business" Buro

INSURANCE

* Namų - Gyvybės
* Automobilų
* Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

V. Bačėnas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

1551 Bloor St. W.

TORONTO, Ont.

M6P 1A5

bet kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ

KREDITO

KOOPERATYVAS

TALKA

830 Main St. E.

L8M 1L6

Tel.: 544-7125

Kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiamais patarnavimais

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6 %
santapus 7.75 %
kasdienes palūkanas
už santapus 7 %
term. depoz. 1 m. 9.5 %
term. depoz. 3 m. 10 %
reg. pensijų fondo 9.5 %
90 dienų depozitus 9.25 %

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 11.5 %
asmeninės paskolas 14 %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda

Nemokamas pilnas čekių aptarnavimas

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r.

hamilton

• **BAZILIAUSKAI,** Irena ir Leonas iš Mississauga, padovanojo AV Parapijos Choruui pianiną, už kurį Choras nuoširdžiai dėkoja.

• **"GYVATARAS"** surengė filmų vakarą apie dail. Anas-taziją ir Antaną Tamošai - Easter Eggs".

montreal

Nuotr. H. Nagio

"LITO" ATEITIES PLANŲ MIGLAS
BESKLAIDANT
D. N. Baltrukonis
/tęsins/

Tuo atveju didžiausia garbė ir kreditas tenka pirmajam ir dabartiniam AV Parapijos klebonui - veteranui kunigui Jonui Kubiliui, SJ, už tokią toiregiškumą, surandant ir įsigyjant taip idealią vietovę. Žinoma, prieš 30 su viršum metų ši vieta tebuvo dar tik žolėmis ir krūmais apaugusi tuštuma. Metro ir net greitkelių sistemos dar buvo pirmose stadijose. Dėka jo ir kitų montrealiečių, dabar štai kiekvieno praeivio lietuvių ir ne lietuvių akį patraukia ir sužavi, plačioji, atviroj panoramoj stovinti unikalaus stiliaus šventovė, kurios frontoną puošia Vilniaus Aušros Vartų Marijos portretas. Čia randasi greta prisiglaudęs Seselių vie-nolių pastatas, kur rado prieglobstį "Rūtos" klubas,

margaičių choras "Pavasaris" ir kitokios organizacijos. Visą tai sudaro jau gerą lietuviškojo centro branduolį. Naujasis "Lito" pastatas tai ir būtų ta jungtis, reikalinga čia kalbamojo lietuviško centro Montrealyje užbaigimui.

Žinoma, yra mūsųose Montrealy nemažai tautiečių pesimistų, galvojančių kitaip. Svarbiausia, gal būt, priežastis — tai Quebec'o provincijos politinis nepastovumas. Gal būt ir taip. Bet neužmirškime, kad čia būta ir žymiai suakcentuotų laikų tiek politiniai, tiek ekonomiškai žiūrint. Atsimename, kad pradžioje 60-jų metų, prieš EXPO-67 čia Montrealy sprogdino bombos ir gale to dešimtmečio buvo prieita net iki karo stovio padėties. — Kas gi atsitiko? Ugi -- nieko ypatingo! Sekančio dešimtmečio bėgyje įvyko stambus ekonominis pokylis — augimas. Gaila, tik, kad nema-

MUZ. ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS PASIRASĖ 5 METŲ SUTARTĮ

Quality Records Ltd., viena svarbiausių Kanados muzikinių plokštelių kompanija pasirašė su mūsų muz. Aleksandru STANKEVIČIUM 5-ių metų sutartį išleisti kasmet jo muzikos ir dainų po 1 albumą.

Kompanija yra dalis junginio keletos didžiausių plokštelių kompanijų pasaulyje ir dirba tarptautiniu mastu. Ši kompanija yra išleidusi keletą plačiai žinomų populiarių dainininkų plokštelių tarp jų ir šių metų Grammy Award laimėtojo Lionel Ritchie.

Su lietuvišiais muz. A. Stankevičius sakosi jaučiasi kaip savo šeimoje ir džiaugiasi pasidalindamas ta naujiena.

Sutartį pasirašė Toronte, kur randasi pagrindinė šios kompanijos įstaiga.

DĖMESIO LITO NARIAMS

Ryšium su remontu gegužės ir birželio mėnesiais "LITAS" persikelia į pirmąjį Klebonijos aukštą. Adresas ir telefonas palieka toks pat. Nuo gegužės 1 d. sekmadieniais nedirbsim.

VEDEJAS

KAIRĖJE — knygos "Easter Eggs" pristatyme —

Margučių specialistė Anelė KERŠIENĖ su savo dukra TERESE demonstruoja vašku marginimą. Jos buvo taip pat išstačiusios eilę meistriškai išmargintų margučių, kurių nemaža įsigijo atsilanke į knygos sutiktuves.

galvosena. Atrodo, pėkistai jau prieina savo kelio galą. Liaudis davusi jiems valdymo mandatą, — trečiojo jiems neduos. Politinis Quebec'o kursas turės pasikeisti. Bet gi, žiūrėkit, net ir pėkistams valdant — Montrealis pergyvena vieną bene didžiausių miesto centro statybos ir atnaujinimo bangų! Tai reiškia — padėtis negali būti jau taip bloga... O antra vertus, prancūziškųjų kanadiečių aspiracijos mums lietuviams turėtų būti gana suprantamos ir savo kultūra, kalba ir istorine palikimu jų rūpestis apsaugoti, yra pateisinami! Tik gal būt, pėkistai per daug ta linkme persistengė. Ačiū Dievui — čia mes gyvename dar labai demokratiškame, laisvame krašte!...

Tad naudokimės tomis laisvėmis ir, saugokime jas. Tik daugiau drąsos ir lietuviško (žemaitiško) užsispyrimo! Tik savo veikla ir darbu mes įamžinsime čia savo lietuviškumą. Tad sukrusime, nes laikas bėga.

O tuo tarpu tuojau turėtų atsiliepti visi Montrealiai lietuviškai — akademikai, ir eiliniai žmonės — kuriems rūpi mūsų bendruomenės, ekonominė ir kultūrinė ateitis, šio lietuvių bendro centro čia Montrealyje pilnatinis išvystymas...

"NL" LAIKRAŠČIO RĖMĖJO PRENUMERATŲ APSIMOKĖJĘ NE MAŽIAU \$20 UŽ METUS IR AUKOTOJAI:

"NL" laikraščio metinę rėmėjo prenumeratą, nemažiau \$20.00 apsimokėjo šie skaitytojai: po \$50. — K. Dubauskas, D. Vasiliauskienė ir P. Girdžiai — 2-jų šeimų: po \$48. — A. Kreivys; po \$40. — dr. M. Ramūnienė, O. Voroninkaitienė, V.

VIENTAS SVEČIŲ STALAS "NL" SPAUDOS BALIUJE 1982 m. ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE. Nuotr. Tony's Photo Studio

PADEKA

Mano 21-mojo gimtadienio — netikėto parengimo — proga, noriu padėkoti:

Pirmiausia savo Tėvams!

Dėkoju M. ir B. KASPERAVIČIAMS ir G. BALAI-SIENEI už gražiai paruoštą maistą ir patarnavimą; Augustinui MYLEI už subuvimo eigos pravedimą; kun. P. DAUGINČIUI, kuris man linkėjo gražios ateities; Augustinui KALVAIČIUI už muziką; Petru ROŽANUI už darbą prie "linksmačių" patarnavimo bare.

ACIŲ už gražius sveikinimus ir linkėjimus, kurių aš ilgai neužmiršiu. Taipogi dėkoju savo ir tėvų draugams, kurie dalyvavo šiame mano pagerbime —

A. ŽIUKAS Jr.

Ambrozaitis, Pr. Gustas, R. Striukas, A. Staugaitis, L. Šimonėlis, A. Tėvelis, A. Stonkus; \$35. — Br. Braziūnas; po \$28. — T. Stanulis; po \$25. — L. Balsys, J. Kundrotas, J. Račinskas, P. Juodelis, L. Pečiulis, Pr. Kalesnykas, St. Dabkus, A. Ališauskas, M. Krauzas; po \$20. — A. Venskys, J. Pleckienė, P. Lipkė, J. Paulaitis, V. Lukauskas, V. Jakonis, P. Žemaitis, kun. dr. V. Skilandžiūnas, P. Žilėnas, K. Sviežikas, A. Ziukas, J. Piečaitis, E. Juodvalkis, Alf. Gudas, J. Lesčius, A. Blauzdžiūnas, M. A. Raila, A. Latvaitis, Laima Rutkauskas, A. Staliošis, K. Šimkus, J. Naruševičius, Jon. Jūrenas, G. Alinauskas, Otto Čerkus, J. Mališauskas, W. Lapėnaitis, J. Biliūnas, L. Balaišis, V. Januška, A. Račinskas, V. Koskus, B. Petronienė.

Aukojo: Toronto Prisikėlimo Parapijos Bankelis \$100.00, Kanados Lietuvių Tautos Fondo Atstovybė ir Montreale Lietuvių Katalikų Moterų Draugija po \$50.00; A. Navikė — vičius \$25.00; Toronto Vl. Pūvio Šauklių kuopa \$20.00; W. Gūrkis \$10.00, G. Palmer \$5.00; G. Karosas \$3.00, V. Butrimas, V. Jasinevičius, M. Šarauškas po \$2.00 ir Vl. Sa-deika — \$1.00. Visiems parėmėjams laikraštį, vienu ar kitu būdu, nuoširdus ačiū. NL.

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO, JUMORO, IR ĮSMINTIES!

SELF SERVICE

VERDUN SHELL

5860 AVE. VERDUN

Atidaryta nuo 7 val. ryto iki 11 val. vakaro.

- VISŲ RŪŠIŲ MECHANINIS TAISYMAS
- SUTVARKOMI KITI ĮSSIDERINIMAI (Tune up)
- PATIKRINAMAS IR ATSTATOMAS MAŠINOS LYGIS
- PAKEIČIAMIS STABDŽIAI (Brake)

(Lietuviams specialus nuolaida)
(Atidaryta šeštadieniais)

766-4495

VISOKS KITAS PATARNAVIMAS (Towing)

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUO \$500. — IKI \$1000. — PIRKdami GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOVIMAI.

Tel. 845-2912 EMBASSY FUR.

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave
Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel.: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

3 Hour Service

\$ 1.50 kelnes pristatant ir atsiimant

SKAMBINKIT: **365-7146**

NETTOYEURS CLEANERS

365-7146
7061-A CENTRALE

365-1143
495-906 rue. Lacoste

766-2667
2066 ALLAN

Dino's

GUY RICHARD

ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir priimamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: **364-1470**

Nepriklausoma Lietuva

SAVAITRAŠČIUI PAREMTI
RENGIAMAS

SPAUDOS BALIUS

š. m. balandžio 30 d. šeštadienį, 7 v.v.,

Aušros Vartų parapijos salėje

1465 De SEVE St. Montreal, P. Q.

PROGRAMOJE: Montrealio Vyrų Oktetas

Dir. ir akomponuoja: M-me M. ROCH

Įėjimas: \$ 10.00

JAUNIMUI: \$ 6.00

ŠOKIAMS GROJA:

J. RIMEIKIO orkestras

VISI MALONIAI KVIEČIAM!

VALSO IR DISKO ŠOKIŲ PREMIAVIMAS

• Šilta vakarienė • Baras • Loterija

"NL" SPAUDOS BENDROVĖ

PARENGIMŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 16-17 d. d. šv. KAZIMIERO PARAPIJOS 75 m. SUKAKTUVĖS.

-AKTAS-KONCERTAS, balandžio 16 d., 4 val. p. p. Marguerite de la Jemmerais Gimnazijos Salėje, 5555 SHERBROOKE ST. EAST, prie l'Assomption Metro.

-BALIUS 7 val. v., šv. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE: - IŠKILMŲGOS PAMALDOS balandžio 17 d., 12 val., šv. Kazimiero Parapijos bažnyčioje.

BALANDŽIO 24 d., "AUŠROS" SIMTMEČIO MINĖJIMAS, AV Parapijos Salėje, po 11 val. pamaldų. Paskaitininkas: dr. Henrikas Nagys. Rengia KLK Moterų D-jos Montrealio Skyrus.

BALANDŽIO 30 d., 7 v.v. "NL" TRADICINIS SPAUDOS BALIUS, AV Parapijos Salėje.

GEGUŽĖS 1 d. -VISUOTINAS "NL" ŠERININKŲ SUSIRINKIMAS Redakcijos patalpose.

"AUŠROS" SIMTMEČIO SUKAKTIES MINĖJIMAS

BALANDŽIO 24 d. PO 11 VAL. MIŠIŲ

A.V. PARAPIJOS SALĖJE

1465 rue de Seve, Montreal.

PROGRAMOJE: • Dr. Henriko NAGIO paskaita
• Šilti pietūs

Įėjimas: \$ 6.00

RUOŠIA:

K.L.K. MOTERŲ DRAUGIJOS MONTREALIO SKYRIUS

• AV klebonas, kun. J. KUBILIUS grįžo į Montrealį po gerų atostogų.

• KUŠLEIKAI, Genė ir Pranas balandžio 23 d. švenčia savo auksinę vedybinę sukaktį. Aušros Vartų Parapijos salėje.

• ATVELYKIO proga šv. ONOS DRAUGIJOS moterys buvo paruošusios Margučių Pietus po 11 val. pamaldų, AV parapijos salėje.

Pašvaizdinimui buvo kinietiškas maistas.

Mergaičių TRIO, akomponuojant muz. A. Stankevičiui, linksmai padainavo 3 dainėles.

VIETOJE GEGUŽINĖS

AV Parapijos Komitetas nutarė šiais metais vietoje gegužinės, surengti ekskursiją į Putnamą.

Išvykstama LIEPOS 1 d., grįžtama LIEPOS 4 d. Autobuso talpa - 47 žmonės. Kelionė, maistas ir nakvynė - \$140.

Prašoma UŽSIRAŠYTI Į EKSKURSIJĄ NEDELSIANT, 2-ją SAVAIČIŲ BĖGYJE.

• Artėjant mūsų savaitraščio tradiciniam METINIAM SPAUDOS BALIUI, kai kurie skaitytojai jau atnešė savo dovanų loterijai.

Laimikius galima įteikti "NL" Redakcijai arba atnešti į Spaudos Kioską, AV Parapijos salėje, sekmadienio rytais ar kitų parengimų metu.

VELYKŲ RYTA Aušros Vartų parapijos bažnyčia buvo perpildyta dalyviais. Nors snigo, tačiau šventiškoji nuotaika dėl to nesumenkė - jo. Skoningai papuoštas altorius, varpų skambėjimas, kun. Petro Dauginčio, vedusio rekolekcijas žodis ir ypatingai puikiai giedojusio choro giesmių išpildymas buvo tikrai šventiškas. Vargonavo muz. M-me M. Roch ir dirigavo muz. A. Stankevičius.

Taip pat pasižymėjo dalyvių gausumu Velykų pamaldos šv. Kazimiero parapijoje.

MERGAIČIŲ CHORAS

"PAVASARIS" vyksta koncertuoti į Hamiltoną, į AIDO rengiamą metinį koncertą. Dar yra vietos autobuse! Jeigu kas norėtų važiuoti į Hamiltoną, mielai priimami. Suaugusiems 30 dol., moksleiviams - 25 dol.

Skambinti J. Baltuonienėi, tel: 366-6740 arba J. Adamonienėi 256-5355.

• ČIPKIENĖ Teodora išvyko į savo broliavikio Andriaus Barausko vestuves su Pran - cėvičiūte Irena Chicagoje.

Andrius, vaikystėje gyvenęs su tėvais Montrealyje, dabar tapo advokatu ir gyvena Los Angeles.

DR. J. MALISKA

DANTŲ GYDYTOJAS

1440 St. Catharine W. Suite 600, Montreal, P. Q. Tel: 866-8235

Namų: 488-8528

DR. A.O. JAUGELIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1410 Guy St. Suite 11-12 Montreal P.Q. Tel: 932-6662

Namų: 737-9681

M. CUSSON R. GENDRON

VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m. Šeštadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m. Sekmadieniai: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m. GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS

7626 Central St. Ville La Salle, P.Q.

TEL: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, P.Q. TEL: 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504, Montreal, P.Q. H2Y 1B7 TEL: 878-9534

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.L.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q. H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824; Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627, Montreal, P.Q.

TEL: (514) 871-1430

NOTARE

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, Ile Perrot, P.Q. H7V 5V6 Res. TEL.: 453-9142

NORĖDAMI PATENKINTI

DIDĖJANČIOS KLIENTŪROS REIKALAVIMUS

PRIE ATSTOVAUJAMŲ DRAUDIMO BENDROVIŲ

DAR PRIDĖJOME

INDEPENDENT INSURANCE MANAGERS

DRAUDIMO BENDROVIŲ GRUPĖ:

CANADIAN PROVINCIAL INSURANCE CO.
CORNHILL INSURANCE CO. OF CANADA.

PRAŠOME TEIRAUTIS MŪSŲ SĄLYGŲ IR KAINŲ.

Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

Adamonis Insurance Agency Inc.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

Tel.: 722-3545

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DŪRYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5 Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5627

MOKA UŽ:

DUODA PASKOLAS:

Certifikatai min. \$ 1,000.00

1 metų 9.25 %

Terminuoti indėliai

1 metų 9 %

180 - 364 d. 8.25 %

30 - 179 d. 8 %

Trumpalaikius indėlius už \$ 20,000 ir daugiau

Taupomos sskaitos:

Specialios 7.75 %

Su draudimu 7.5 %

Čekių sskaitos 6 %

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI - VELTUI

KASOS VALANDOS

1465 De Seve

3907 A Rosemont

Pirm. Antr. Treč.

9:00 - 3:00

Ketvirtadieniais

12:00 - 8:00

Penktadieniais

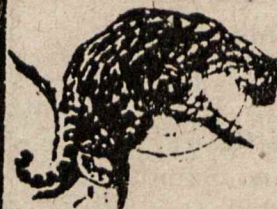
12:00 - 6:00

Sekmadieniais

10:00 - 12:30

6:00 - 8:00

12:00 - 6:00

Maurice Kaplan
Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

• Didelis pasirinkimas odos ir kailių
• Vysoros laiku saugojimas (Storage)
• Taisov ir remodelavimas
• Siuvu ir parduodu

1449 RUE ST. ALEXANDRE
SUITE 500A

MONTREAL, QUEBEC
H3A 2G6

Tél 288-9646

MEMBER

FOTO M.L.S.
SYSTEM

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel.: 273-9181 Namų: 737-0844.

DANPAR REALTIES CORP.

310 VICTORIA AVE SUITE 409

MONTREAL, P.Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje, Investacijos JAV ir Kanados provincijose

Tel.: Business: 482-3460
Residence: 767-4690

TONY
PHOTO
STUDIO

PORTRAITS

PASSEPORT • COMMERCIAL

MARRIAGE • WEDDINGS

2540 rue SHERBROOKE, E.

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio privataus turto, automobilių atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west
automobile

PONTIAC • BUICK • ASTRE

• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ
• NEĮTİKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI
• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU ĮŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUSI
• UŽEIKITE! ĮŠITIKINKITE! PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
SALES MANAGER

PASIKALBĖKITE SU
Menageriu Leo GURECKAS

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

(At the end of Sherbrooke Street West). 489-5391